

Vlaams
Parlement

vergadering **C120**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 6 februari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de onderwijskansen in Limburg – 999 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de onderwijskansen in Limburg – 1027 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de onderwijskansen in Limburg – 1036 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de validiteit van de verplichte, niet-bindende toelatingsproeven – 1135 (2019-2020)	11
VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het toekennen van huursubsidies aan scholen – 1138 (2019-2020)	18
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over zijinstromers die via VDAB een lerarenopleiding volgen en de aanstelling van een onderwijsambassadeur – 985 (2019-2020)	20
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over onderwijs aan langdurig zieke kinderen – 1113 (2019-2020)	24
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het bevorderen van de leer-cultuur bij leraren – 1116 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over levenslang leren en de deelname aan bijscholingen – 1188 (2019-2020)	28
VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het onderzoek over de verschillen tussen jongeren met en zonder een migratieachtergrond bij pesten – 1191 (2019-2020)	34

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de onderwijskansen in Limburg
– 999 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de onderwijskansen in Limburg
– 1027 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de onderwijskansen in Limburg
– 1036 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik heb een vraag voor u over de onderwijskansen in Limburg en de rapporten die daarover zijn geschreven. Ik ben vooral benieuwd naar hoe dat opgevolgd zal worden en hoe u daaraan zult tegemoetkomen.

Het is niet voor het eerst dat de Limburgse onderwijscijfers verontrustend zijn. In 2015 heeft toenmalig gouverneur Reynders daarover een rapport laten publiceren. Toen heeft ook de toenmalige minister van Onderwijs een plan, specifiek voor Limburg, aangekondigd.

Een jaar later, in 2016, pakte minister Crevits inderdaad uit met een plan van aanpak met vijf doelstellingen: het wegwerken van de onderwijs- en taalachterstand in het kleuter- en leerplichtonderwijs, het verbeteren van de overgang van het basis- naar het secundair onderwijs, de modernisering van het secundair onderwijs, het voorkomen van spijbelgedrag, het versterken van de combinatie leren en werken en het terugdringen van een ongekwalificeerde uitstroom in dat secundair onderwijs.

Eind 2016 vond in Hasselt de Staten-Generaal van het Limburgs Onderwijs plaats. Tijdens deze vergadering stelde de toenmalige gedeputeerde voor Onderwijs zijn tien actiepunten voor, waarbij de focus vooral lag op de aanpak van de uitstroom van ongeschoolde leerlingen, voornamelijk in de mijn gemeenten, waar deze problematiek zich het meest voordeed.

Na vijf jaar heeft de Limburgse gouverneur zijn analyse uit 2015 geactualiseerd. Ondanks de beloofde en geleverde inspanningen, is de onderwijssituatie in Limburg nauwelijks verbeterd. Limburg telt in verhouding minder aso- (algemeen secundair onderwijs) en meer bso-leerlingen (beroepssecundair onderwijs) dan Vlaanderen. De doorstroming naar het hoger onderwijs ligt eveneens onder het Vlaams gemiddelde en het aantal leerlingen dat de schoolbanken zonder diploma verlaat, ligt hoger dan het Vlaamse gemiddelde.

In de eerste analyse werd al vastgesteld dat de resultaten voor armoede en onderwijskansen in Limburg per gemeente zeer verschillend kunnen zijn. Het nieuwe rapport bevestigt die eerdere analyse. Ook opvallend is dat een slechte armoedescore niet automatisch betekent dat de onderwijskansen gefnuikt worden.

Minister, welke verklaring hebt u voor het feit dat de onderwijskansen in Limburg niet of nauwelijks verbeteren?

Na de Staten-Generaal van het Limburgs Onderwijs in december 2016 werd in de periode 2017-2019 bijkomend 5 miljoen euro aan LSM-middelen (Limburg Sterk Merk) ingezet. Welke resultaten zijn met deze middelen geboekt?

Wat verwacht u van een leerstoel aan de UHasselt voor inclusief en excellent onderwijs in Limburg voor de verbetering van de onderwijskansen in Limburg?

Steekt u, net zoals de voormalige minister van Onderwijs, zelf ook een tand bij voor het onderwijs in Limburg? Wat kan dat dan concreet zijn?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Minister, ik zal relatief kort zijn, gezien de lange agenda die de commissie Onderwijs blijkbaar heeft. Ik kan me aansluiten bij de vragen die de collega gesteld heeft. Het is inderdaad zo dat wij in Limburg sinds de vorige staten-generaal heel wat extra middelen in het onderwijs gestopt hebben.

Ik heb hierover de volgende vragen.

Bent u van plan om specifieke maatregelen te nemen per deelprobleem, zoals door de collega geschetst en dus niet door mij herhaald?

Bent u van plan om daar eventueel extra middelen in te stoppen, zoals ook gebeurd is na de vorige staten-generaal, met zowel Vlaamse middelen als Limburgse middelen?

Denkt u aan een nieuwe staten-generaal – eventueel onder een andere naam, want hoe groter de naam, hoe minder er soms uit komt? Bent u van plan om een initiatief te nemen, het liefst over de partijgrenzen heen en met betrokkenheid van alle actoren, om te bekijken hoe de problemen in Limburg aangepakt kunnen worden?

Ondertussen is er een Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK) 2.0. Het ligt nu in handen van de provincie, daar waar de regie ervoor in handen van de Vlaamse Regering lag. Het kader van het SALK is officieel afgelopen. Zult u in dat kader eventueel een specifiek initiatief nemen voor wat dat onderwijs betreft?

Voorziet u extra geld voor Limburg voor deze problemen? Als ik sommige artikels lees, over andere regio's en provincies in Vlaanderen waarvoor wel extra geld voorzien wordt, dan denk ik dat dat geld voor deze problematiek ongetwijfeld ook op zijn plaats is. Gezien uw verbondenheid met Limburg, minister, rekenen wij op u.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Gezien uw verbondenheid met Sint-Truiden, zal ik dezelfde vragen stellen als mijn collega's.

Ik zal de situatie niet meer schetsen. Maar ik wil u wel vragen hoe u het geringe effect van de reeds gedane investering – want 8 miljoen euro is toch niet niks – evalueert? Er is weinig beterschap sinds 2015.

Acht u het wenselijk om vanuit de Vlaamse overheid een meer omvattend plan te maken voor onze provincie? Welke initiatieven zult u dan nemen? Welke andere initiatieven zult u nemen om het onderwijs in Limburg erbovenop te helpen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik vind het natuurlijk positief dat de provincie Limburg de vinger aan de pols houdt. Het is leerrijk om die data te aggregeren. Die data zijn

afkomstig van ons eigen departement Onderwijs en niet van Limburg zelf. Het heeft die opgevraagd bij onze administratie, vervolgens geaggregeerd en geclusterd op gemeentelijk en provinciaal vlak en dan uitgezet tegen Vlaamse of provinciale gemiddelden.

Ik citeer uit de conclusies van het rapport van de provincie Limburg: "Limburg heeft minder dan voorheen een context van maatschappelijke kwetsbaarheid. Wel zijn er enkele pijnpunten vast te stellen voor Limburg op het vlak van onderwijskansen: lagere doorstromingskansen naar het hoger onderwijs (door meer deelname aan BSO en minder deelname aan ASO) en effectief minder doorstroming naar het hoger onderwijs."

Een aantal onderwijsindicatoren in Limburg sluiten wel nauwer aan bij het Vlaamse gemiddelde. Je ziet een evolutie waarbij de afstand tot het Vlaamse gemiddelde verkleint. De deelname aan hoger onderwijs door Limburgse jongeren gaat er bijvoorbeeld gestaag op vooruit, zowel in de professionele als in de academische bacheloropleidingen. De deelnamecijfers benaderen steeds dichter het Vlaamse gemiddelde. Dat biedt toch wel wat perspectieven, vooral vanuit de wetenschap dat een professionele bachelor heel wat kansen biedt op de arbeidsmarkt.

Men heeft dertien gemeenten in één cluster, de vzw Rand en Taal, verzameld: Leopoldsburg, Maasmechelen, Genk, Sint-Truiden, Tongeren, Bilzen, Hasselt, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Dilsen-Stokkem, Lanaken, Heers en Beringen. Die cluster telt gemiddeld meer kansarme leerlingen en heeft minder gunstige onderwijsuitkomsten dan de overige 31 Limburgse gemeenten. In vergelijking met de cluster van alle andere Limburgse gemeenten komt die eerste cluster er dus slechter uit.

De Vlaamse overheid heeft door middel van het SALK de voorbije vijf jaar extra geïnvesteerd in de provincie Limburg. Zo was de T2-campus in Genk een serieuze investering van 6,5 miljoen euro. Ook de werking van de T2-campus naar onderwijs werd ondersteund door de toekenning van middelen voor gedetacheerde personeelsleden.

Eind januari is de taskforce voor SALK 2.0 voor het eerst samengekomen, met de betrokken Limburgse Vlaamse ministers, maar ook heel wat onderwijspersonaliteiten, zoals de rector van de UHasselt, de directeur van PXL, de UCLL, de decaan van UHasselt en ook de gedeputeerde voor Onderwijs. De taskforce besliste dat de komende maanden een werktafel aan de slag zal gaan over verschillende thema's, waaronder één specifiek thema: talentontwikkeling/onderwijs. Dat zal gebeuren met betrokkenheid van de onderwijsactoren, de provincie en de lokale besturen, maar evenzeer VDAB, SYNTRA, de werkgeversorganisaties en dergelijke.

Tijdens deze vergadering hebben de Vlaamse ministers ook gesproken over de onderwijs- en taalachterstand en mogelijke acties die versterkend kunnen zijn. Ik geef u terloops mee dat we specifiek voor Limburg nieuwe opleidingen hebben toegekend en daarvoor ook middelen hebben uitgetrokken en toegekend aan de provincie Limburg. Het gaat meer bepaald over 5 miljoen euro voor de inrichting van vier nieuwe opleidingen.

Een groot deel van de SALK-middelen wordt provinciaal beheerd, evenals de middelen van LSM. De aansturing en evaluatie van de projecten betoelaagd met provinciaal beheerde middelen komt aan de provincie Limburg toe. Mijn administratie was en is steeds bereid om deel te nemen aan werkgroepen en platformen om kennis te delen, input te leveren, en om wat dan ook te kunnen doen in functie van een goede samenwerking.

Een aantal aspecten van het Limburgse onderwijs gaan dus vooruit en er is natuurlijk ook altijd een uitgesteld effect. De effecten van onderwijsinvesteringen

of -ondersteuning laat zich pas voelen na geruime tijd. Zo zet het LSM-project 'Motivatie, motor van de toekomst' in op ondersteuning van kwetsbare doelgroepen in het secundair onderwijs. Dit project werd opgestart in 2018 en loopt nog tot en met het schooljaar 2020-2021. De T2-campus opende zijn deuren in september 2018. Er is de leerstoel aan de UHasselt voor 'Inclusief en excellent onderwijs in Limburg' voor de verbetering van onderwijskansen in Limburg. Er zijn dus wel wat succesverhalen te noteren, waarbij de vertaalslag naar de reële onderwijspraktijk steeds gemaakt moet worden.

Wij zijn vanuit het kabinet en de administratie altijd bereid tot medewerking om samen met het Limburgse provinciebestuur en de betrokken Limburgse actoren de situatie nader te bekijken, na te gaan welke oplossingen mogelijk zijn en de situatie permanent te monitoren. We reiken dus een samenwerkende hand uit.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik geloof best dat uw intenties oprecht en goed zijn, maar ik zie alleen weinig concrete handvatten daartoe.

SALK turbo, waarnaar u verwijst, zal specifiek inzetten op het hoger onderwijs. Het probleem is ook dat heel wat kinderen en jongeren daar niet geraken. Er is de ondervertegenwoordiging in het aso, en de ongekwalificeerde uitstroom ligt erg hoog. Alleen met SALK turbo zullen we dat probleem helemaal niet oplossen.

Ik wil u vragen om samen met de provincie Limburg na te denken wat gedaan kan worden. Ik wil er wel voor waarschuwen om niet teveel ad-hoc- en gefragmenteerde inspanningen te doen en werkgroepen op te richten. De voorzitter van deze commissie, mevrouw Grosemans, heeft ook aangekondigd om een werkgroep op te richten. We zijn daartoe uitgenodigd en we willen daarin graag een rol spelen, maar het zou goed zijn mocht er een coherente aanpak komen, met een regisseur van een werkgroep of stuurgroep van deskundigen, experts en politici. Ik heb ook geen pasklaar antwoord, maar het is belangrijk om geïntegreerd te werken, coherent te werken, niet te veel ad-hocmaatregelen te nemen en niet te veel gefragmenteerde maatregelen.

Er zijn in de voorbije vijf jaar een aantal waardevolle dingen gebeurd, maar het was te veel gefragmenteerd, allicht allemaal met de beste bedoelingen. Wilt u ondersteunen dat er coherente geïntegreerde werkgroep of stuurgroep komt? Zou u, iemand van uw kabinet of uw administratie daarin de lead willen nemen?

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): 'Limburg in cijfers' is geen studie, maar een website waarop de provincie alle mogelijke cijfers verzamelt maar ook andere indicatoren. Het zijn websites waar de provincies destijds mee begonnen zijn en ik hoop dat Vlaanderen die zal overnemen. Die cijfers zijn elk jaar actualiseerbaar, want er is geen nieuwe studie. Het zijn gewoon de cijfers.

De LSM-middelen zijn middelen die we in Limburg krijgen omdat we op een bepaald aantal indicatoren slechter scoren dan Vlaanderen of omdat we niet de financiële pot krijgen waar we recht op hebben. We kunnen die middelen natuurlijk geen twee keer gebruiken.

Ik ben een grote voorstander van het afschaffen van al die extra structuren, op één voorwaarde, namelijk dat we in Limburg evenveel krijgen op basis van indicatoren vergelijkbaar met de rest van Vlaanderen, dan is dat allemaal niet nodig. We kunnen die middelen als dusdanig natuurlijk geen twee keer gebruiken.

Tot slot sluit ik mij aan bij mijn collega Danen: zou het niet goed zijn dat u een initiatief neemt waarbij u kijkt welke middelen de komende jaren normaal ter beschikking zijn voor Limburg voor de problemen die zich aandienen? Eventueel kunnen daar middelen bijgelegd worden van de extra pot die LSM nog altijd is, zodat de middelen maximaal resultaat zouden kunnen hebben.

Vier jaar terug hadden we een minister van Onderwijs van een andere kleur dan de gedeputeerde in Limburg – het was bijna revolutie. Nu heeft men een gedeputeerde en een minister van dezelfde partij, ik denk dat het nu toch wel mogelijk moet zijn om echt de violen op elkaar af te stemmen en te kijken hoe we die middelen zo goed mogelijk kunnen samenvoegen, zeker gezien de link tussen enerzijds de onderwijsachterstand en anderzijds de armoede. Aangezien dat ook een Limburgse minister is, denk ik dat u daar toch ook wel een initiatief kunt nemen om dat gedeelte van het verhaal, alleszins een analyse, mee op te nemen met uw Limburgse collega Wouter Beke.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik heb er ook naar verwezen in de plenaire vergadering en u hebt het ook aangehaald: die cluster van gemeenten die het zeer slecht doen. Vaak zijn dat ook gemeenten met veel anderstaligen, met dus ook veel taalachterstand. Zeker een groot deel van de ongekwalificeerde uitstroom is naar mijn aanvoelen daaraan te wijten. Ik hoop ook dat u daar iets aan gaat doen, met de kleuterparticipatie enzovoort. Dat is echt wel een groot probleem en op die manier gaan er heel veel kansen en talent verloren.

Ik heb enkele maanden geleden ook een artikel gelezen waarin Limburg vergeleken werd met een soort van ontwikkelingsland. Maar er komt iets positiefs. Om daaruit te geraken is onderwijs een heel belangrijke schakel, en daarom werden er ook zo veel extra opleidingen gevraagd. De Vlaamse Regering is daar voor een deel aan tegemoet gekomen, maar naar ons aanvoelen niet genoeg. We hebben immers te maken met een braindrain: onze Limburgers die in Leuven gaan studeren en daar blijven plakken, dat komt ons ook niet ten goede. Ik vraag dus om ook zeker de komende jaren gul te zijn en onze universiteiten zo veel mogelijk extra opleidingen toe te kennen.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Ik denk dat er nooit voldoende aandacht kan gaan naar een van de mooiste provincies van Vlaanderen.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Dat doen we ook binnen het hoger onderwijs.

Jo Brouns (CD&V): Alle gekheid op een stokje, ik denk dat er terecht een aantal knipperlichten geduid zijn door de collega's. Ik zou er met enige nuancering ook op willen wijzen dat het plan waarnaar verwezen wordt, een plan van 2016-2017 is. De statistieken dateren ook van toen. Geef het dus even tijd om het uit te rollen. Er zijn wel degelijk een aantal positieve signalen, positieve tendensen. Het is ook onze plicht om hierop te wijzen. Alle onderwijzers en leerkrachten in Limburg zetten zich dag in dag uit in om die leerlingen het beste leertraject te geven, en ik denk dat dat alle respect en waardering verdient.

De problemen situeren zich uiteindelijk in bepaalde gebieden, in bepaalde regio's van Limburg, dat moeten we hier ook durven zeggen. Dat wil dus ook zeggen dat in heel wat andere plaatsen het heel goed gaat, en dat moet ook onder de aandacht gebracht worden.

Wat de aanpak betreft, zijn er inderdaad al heel wat methodieken beproefd. Een daarvan is Kind en Taal, een heel sterke methodiek die vandaag evidencebased is.

De KU Leuven heeft dat ook onderzocht en komt daar met significant positieve resultaten. Minister, ik denk dat u dat van naderbij moet bekijken en moet durven vastpakken, ook naar structurele ondersteuning toe. Dat begint bij de allerkleinsten, er wordt heel sterk ingezet bij de kinderen vanaf 1 tot 2,5 jaar en vanaf 2,5 tot 6 jaar, met pedagogische taaltrainers, die vrijwilligers zijn, maar ook met de doelgroepwerknemers, die ideaal geplaatst zijn om die gezinnen te bezoeken waar het het meest nodig is, waar taalontwikkeling absoluut nodig is.

Er is ook verwezen naar SALK 2.0 of SALK turbo. Collega Danen heeft daar gelijk: we moeten niet gaan voor versnippering en ad-hocwerkgroepen. Daar is de afspraak gemaakt met de Vlaamse Regering, met de provincie Limburg en met alle andere stakeholders, om daar een werktafel 'dynamisch talent' te installeren. Het is goed dat we daar met vereende krachten werk maken van die problematiek die er in Limburg is. Die problematiek is genuanceerd. Die is in bepaalde gemeenten aanwezig, maar in heel grote delen ook niet. In heel grote delen, zo blijkt uit de studie, tonen de resultaten wel degelijk een positieve tendens. We moeten dat ook durven te benoemen.

Minister, ik wil u heel concreet de vraag stellen om die methodiek van Kind en Taal grondig te bekijken en een inspanning te doen om die structureel mee te nemen en uit te rollen over heel Vlaanderen, want ik denk dat daar heel wat kansen liggen, die u ook in de beleidsnota aanhaalt, om de versterking van onderuit, van in de kleuterklas, te doen. Dat is een methodiek die voor bepaalde groepen effectief kan zijn in de algemene ontwikkeling van onze kinderen.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, ik heb de indruk dat u de zaken een beetje probeert weg te relativiseren. De situatie is wel degelijk heel ernstig. Ik geef twee cijfers van Vlaanderen. In Genk is er een verdubbeling van het aantal vroegtijdige schoolverlaters sinds 2015. In Hasselt is er een stijging met een derde. Uit de studie van Vlaanderen blijkt dat het probleem vooral bij kansarme kinderen zit, inderdaad in de armste wijken.

U sprak ook over een betere deelname aan het hoger onderwijs, maar de rector van de Universiteit Hasselt, Luc De Schepper, trok vorig jaar aan de alarmbel. Hij zei dat eind jaren 90 bijna een op de drie van de afgestudeerden uit een gezin met laaggeschoolde ouders kwam en dat dat vandaag gedaald is naar een op de vijf. De problemen zijn dus ernstig en we moeten die ook heel grondig onderzoeken. Het zwarte goud in Limburg is weg. Wat we hebben, is de jeugd, de jongeren, de kinderen. En daar moeten we in investeren.

We verschillen van mening, en dat mag uiteraard in een democratie. Maar ik ga het toch nog eens herhalen: ik denk niet dat we met het beleidsplan van deze regering voor Onderwijs vooruit zullen gaan. Dat gaat dan over drie assen. Ten eerste is er de veel te vroege studiekeuze. In een context van veel armoede weten we dat als die studiekeuze heel vroeg valt, de kinderen met armere ouders niet naar hogere richtingen gaan, en dat de sociale lift die onderwijs zou moeten zijn, op die manier beperkt wordt. Ten tweede: de afschaffing van een betere sociale mix. 44 procent van de kinderen in Vlaanderen zit in concentratiescholen – zwarte of witte scholen. In Limburg is dat sterk aanwezig. En ten derde is er tot nog toe geen structurele oplossing voor het lerarentekort.

Wat is dan het alternatief? Ik zou graag een positief voorbeeld belichten, ook uit Limburg, namelijk het Atheneum in Bree. Dat is een school die vijf jaar geleden de zaken over een totaal andere boeg heeft gegooid. En de resultaten zijn verbluffend: 0 procent ongekwalificeerde uitstroom. Ter vergelijking: in Genk is dat 21 procent. Slechts 5 procent, een op de twintig, van de leerlingen loopt schoolse vertraging op. Het gemiddelde van de secundaire scholen in Bree is 25 procent. Op vijf jaar tijd zijn

er twee leerlingen geweest die vijf halve dagen ongewettigd afwezig waren – wat men de spijbelaars noemt. 90 procent van de leerlingen gaat naar het aso. En, vertegenwoordigers van het Vlaams Belang in deze commissie, dat is een school met heel veel kinderen met een migratieachtergrond.

Alles heeft dus te maken met de aanpak. Er zijn drie punten die ze hanteren qua aanpak. Ten eerste: een brede evaluatie, met groeigerichte feedback waar leerlingen in betrokken worden, waar kwaliteitseisen worden gesteld aan de leerkrachten, en zeer veel vorming. Ten tweede: inzetten op motivatie. Er is een heel onderzoek van Maarten Vansteenkiste, prof aan de Universiteit Gent, over wat kinderen nu juist motiveert. En dat zijn drie actoren: autonomie, verbondenheid en competentie versterken. Zij werken daarrond, met projecten zoals Leerrecht, die zeer veel resultaten opleveren in Limburg en waar inderdaad centen tegenover staan voor mensen die die projecten doen.

En tot slot: minder hokjesdenken. Zij gaan nu een tienerschool inrichten. In plaats van twee keer zes jaar of zes keer twee jaar, gaan ze naar blokken van vier jaar. Ze gaan kinderen van 10 tot 14 jaar begeleiden. Zo wordt de studiekeuze tussen aso, bso en tso uitgesteld, tot na de eerste graad, waardoor die kinderen zelf veel meer weten waar hun talenten liggen en wat ze willen doen. Op die manier wordt de sociale selectie achteruitgeschoven en is er meer plaats voor echte talentontwikkeling.

Minister, kunt u die zaken nog eens grondig bekijken? Want ik vrees dat we, als we gewoon doorgaan zoals we bezig zijn, over vijf jaar exact hetzelfde probleem zullen hebben.

Karolien Grosemans (N-VA): Ik sluit even kort aan.

Vooreerst vind ik het enorm positief dat die taskforce zo snel gereageerd heeft en dat die Limburgse partners al rond de tafel hebben gezeten. Het is enorm belangrijk dat we die rond de tafel blijven krijgen: niet alleen de UHasselt, PXL, maar ook de schepenen van Onderwijs, het lokale en provinciale niveau.

Ik ben het ook eens met collega Danen: we moeten over de partijgrenzen heen aan één Limburgs zeel trekken voor ons onderwijs.

Het is hier al gezegd: het is belangrijk dat we ervoor zorgen niet naast elkaar te werken, maar met elkaar. Bovendien moeten we vermijden ad hoc te werken, maar proberen consistent voor oplossingen te zorgen.

Er zijn middelen en die moeten zeker worden gebruikt om de maatregelen van de Vlaamse Regering te versterken en te ondersteunen. Voor de N-VA zijn die taalintegratietrajecten, het verwerven van het Nederlands, bijzonder belangrijk, zeker in die mijngemeenten.

Minister, ik vind het dan ook zeker goed dat u de maatregelen zult uitrollen in Vlaanderen, maar zeker ook in Limburg. We moeten daar sterk op inzetten.

En mocht er over vijf jaar opnieuw een rapport komen, dan hoop ik, met de pijnpunten die we nu zien, dat het daar de goede richting uitgaat.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik sluit aan bij uw laatste woorden. Ik zal elke uitnodiging tot samenwerking die er vanuit Limburg of waar dan ook komt, positief beantwoorden, los van de politieke kleur van de gedeputeerde. Ook in de Vlaamse Regering zijn de bevoegdheden niet opgesplitst volgens provinciale aanhorigheid. Wij zijn allemaal minister voor alle Vlamingen en voor heel Vlaanderen. Ik ben

minister van Onderwijs in heel Vlaanderen. Minister Beke is minister van Welzijn in heel Vlaanderen. Dat is prima zo. We hebben het beste voor met alle Vlamingen, ongeacht hun woonplaats.

De suggesties die werden gedaan inzake goede praktijken, zoals Kind en Taal, en concrete voorbeelden die door andere sprekers werden aangehaald, zullen we vanuit onze administratie en onskabinet steeds welwillend bekijken.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik hoor veel goede wil rond de tafel en bij de collega's. Dat is alvast een goed begin. Maar dat was vijf jaar geleden ook al zo. Er is toen ook een plan opgemaakt, maar daar is weinig rond gebeurd. Ik hoop dat dat nu anders zal zijn.

Minister Weyts, u hebt op dat vlak alvast een goed trackrecord, met alles wat u hebt gedaan rond de Noord-Zuidverbinding in Limburg. U bent er daar in geslaagd om de partijen samen te brengen en te werken aan een oplossing. Ik hoop dat u dezelfde krachtdadigheid aan de dag zult leggen om ook voor het onderwijs in Limburg een oplossing te laten uitwerken door de collega's, over de partijgrenzen heen, op basis van goede praktijken, maar ook op basis van wetenschappelijke inzichten.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (sp.a): Minister, ik sluit mij aan bij de collega die zei dat het allemaal nogal vrijblijvend is.

Diegenen die Limburg kennen – en zeker de voorzitter – weten dat we in Limburg steeds over de partijgrenzen heen werken en moeten werken om het aandeel te krijgen waarop we recht hebben in Vlaanderen. Ik stel vast, met alle respect, dat wat de laatste twee weken in Limburg is gebeurd – ik verwijs zowel naar de SALK taskforce als naar de rondetafel in verband met Onderwijs – niet over de partijgrenzen heen is gebeurd. In beide gevallen is dat gebeurd met een grote verantwoordelijkheid van de partijen. Het is trouwens de voorzitter van deze commissie die de oproep heeft gedaan. Ik neem haar dat niet kwalijk. Zij is ook een politica. Maar het komt vooral vanuit uw partij dat het voor de eerste keer in Limburg niet over de partijgrenzen heen is gebeurd.

Maar eigenlijk heeft mijn collega mij een heel goede tip gegeven: als de voorzitter nu nog gouverneur van Limburg wordt, dan kan het helemaal niet meer mislopen. *(Gelach)*

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Voorzitter, ik wil u eerst en vooral bedanken voor uw uitnodiging over de partijgrenzen heen. Dat heeft ons veel plezier gedaan.

Ik geef de heer Vandenhove wel gelijk dat Limburg in het verleden vaak stiefmoederlijk is behandeld. Het is heel belangrijk dat we allemaal, over de partijgrenzen heen, de handen in elkaar slaan en proberen een kentering in het werk te stellen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Brecht Warnez aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de validiteit van de verplichte, niet-bindende toelatingsproeven
– 1135 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Voorzitter, het is bijzonder om de vraag te stellen, want er is al wat debat geweest in de media door contacten met de minister. Ik zal ze niettemin stellen.

De beleidsnota stelt dat er in een uitbreiding is voorzien van de verplichte, niet-bindende toelatingsproeven. De Vlaamse Regering bepaalt de lijst voor welke bacheloropleidingen de eerste inschrijvingen verplicht afhankelijk worden gesteld van deelname aan die niet-bindende toelatingsproef. Via dit instrument wordt beoogd de studie-efficiëntie te versterken door een goede oriëntering en de slaagkansen van de studenten te verhogen.

In juli en september 2018 vond de eerste verplichte deelname aan de ijkingstoetsen voor inschrijving in de bachelors burgerlijk ingenieur en burgerlijk ingenieur-architect plaats. De test wordt al sinds 2013 georganiseerd door de universiteiten, maar met vrijwillige deelname. Daar is een evaluatierapport over gemaakt in het voorjaar van 2019 door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR). De resultaten tonen gelukkig aan dat de ijkingstoetsscore samenhangt met studiesucces, zowel op korte termijn, namelijk na een jaar studeren, als op lange termijn, namelijk het behalen van het diploma.

Toch zijn ijkingstoetsen niet feilloos. Ongeveer de helft van de deelnemers met een lage score op een ijkingstoets behaalt toch het diploma. De VLIR vraagt daarom om de validiteit van de toetsen nauwgezet op te volgen, vooral in combinatie met de mogelijke impact op inschrijvingen – het ontradend effect – en de impact op activering en remediëring.

Aangezien het een doelstelling is van de voorgenomen verplichte, niet-bindende toelatingsproeven om het studiesucces te verhogen, is de predictieve validiteit van de toelatingsproef erg belangrijk.

Minister, in welke mate zult u verder inzetten op het monitoren van de bestaande niet-bindende toelatingsproeven om hun validiteit te verhogen? Is hier specifiek budget voor?

In welke mate zult u inzetten op wetenschappelijke validering bij het uitbreiden van de bestaande verplichte, niet-bindende toelatingsproeven? Is hier specifiek budget voor?

Welk tijdsschema stelt u voorop voor de uitbreiding van de verplichte, niet-bindende toelatingsproeven?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal straks proberen in te gaan op de meer recente debatten daaromtrent. Blijkbaar is het soms ook een semantische discussie. Shoot me, maar een niet-bindende toelatingsproef lijkt me moeilijk. Als een toelatingsproef niet bindend is, dan is het geen toelatingsproef. *(Opmerkingen van Brecht Warnez)*

Het staat zo in het decreet? Dat betekent toch niet dat we daarover niet mogen discussiëren. Ik doe dat in alle openheid. Ik weet wel dat dat het resultaat is van politieke discussies, maar dat belet toch niet dat je daar wat vragen bij mag stellen. In dezen lijkt mij dit een contradictio in terminis.

Momenteel is de deelname aan zo'n niet-bindende toelatingsproef al een voorwaarde voor inschrijving voor burgerlijk ingenieur, voor burgerlijk ingenieur-architect, voor dierengeneeskunde en voor de educatieve bacheloropleidingen. In het regeerakkoord en de beleidsnota staat inderdaad de doelstelling om de toelatingsproeven uit te rollen naar het hele onderwijs. Dat zal natuurlijk in fases gebeuren.

De kritiek was terecht dat die gevalideerd moet zijn. Dat is geen kritiek, dat lijkt mij een evidente suggestie te zijn. Vanzelfsprekend moeten die valide zijn, zeker als je er bindende gevolgen wilt aan koppelen. Als je die proeven organiseert, moeten die ook leiden tot remediëring wanneer er tekorten vastgesteld worden. Het lijkt mij ook evident dat die proeven zinvol zijn. Dat is de doelstelling. We zijn gericht op remediëring tussen de actuele voorkennis en de vereiste voorkennis, de voorkennis die verondersteld wordt om een opleiding succesvol te kunnen aanvaatten en te kunnen doorlopen. Maar het is geen voorspeller van studiesucces, of alleszins is het niet de hoofddoelstelling van die toelatingsproeven.

De VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) zijn natuurlijk belast met de ontwikkeling daarvan, omdat zij ook het best geplaatst zijn om te oordelen wat de meest geschikte voorkennis is die nodig is voor deze of gene opleiding. Binnen de VLIR is daar trouwens ook een centrale ijkingscommissie voor opgericht. Bij de VLHORA werd specifiek voor dat project ook een projectcoördinator aangeworven. De VLIR en de VLHORA doen ook aan monitoring op basis van geanonimiseerde datasets waarbij ze die testresultaten koppelen aan achtergrondkenmerken uit de databank secundair onderwijs en aan variabelen uit de databank hoger onderwijs.

Uiteraard is de validiteit van de ontwikkelde toetsen van zeer groot belang voor ze verplicht worden gemaakt voor de kandidaat-studenten en voor men daar bindende gevolgen aan koppelt.

Ik stel de verdere planning voor de uitrol van toelatingsproeven op in overleg met VLIR en VLHORA aangezien zij de ontwikkeling doen en het best geplaatst zijn. Maar vanaf het academiejaar 2020-2021 kunnen we ook voor de opleiding tot industrieel ingenieur de inschrijving afhankelijk maken van deelname aan een verplichte, niet-bindende toelatingsproef. Er is ook al een engagement om werk te maken van de toelatingsproef voor bio-ingenieur, voor wiskunde, informatica, fysica (WIF), biomedische wetenschappen, farmaceutische wetenschappen en logopedische wetenschappen en audiologische wetenschappen. Dus de komende jaren gaan we die op een gewenst gevalideerd niveau brengen zodat we voor die toetsen ook kunnen overgaan tot een verplichte afname.

Gelet op de discussie en misschien anticiperend op enige tussenkomst, omdat ik wat kritieken las, wil ik nog het volgende zeggen. Men zei dat die ijkingsproeven of toelatingsproeven studenten uitsluiten, dat was een kritiek die geformuleerd werd. Uit het evaluatierapport van de deelnames aan de ijkingsstoetsen van verleden jaar bleek dat bij de inschrijving in de opleidingen het behalen van een lage ijkingsstoetsscore niet wordt beïnvloed door SES-kenmerken (socio-economische status) en door vooropleiding secundair onderwijs. Anderzijds werd vastgesteld dat wel het studiekeuzeprocessus versterkt werd van de studenten aangezien ze een spiegel voorgehouden krijgen en de kans krijgen om te remediëren aan de vastgestelde tekorten. Deelnemers werd gevraagd wat hun waardering voor die ijkingsstoets was. Dat blijkt een grote waardering te zijn, in de feedback op de toets wordt die als nuttig en rechtvaardig beoordeeld en ze geeft volgens 87 procent van de deelnemers een goed beeld van de startcompetenties van de opleiding. Er wordt

dus niet alleen een spiegel voorgehouden, maar ze geeft ook een goed idee van de opleiding die men zal aanvatten, in hoofde van de deelnemers.

De ijkingsstoets speelt ook een rol tijdens de opleiding: de ijkingsstoetsscore zet de deelnemers aan om meer inspanningen te leveren tijdens het academiejaar, om zich meer in te zetten, om zelf hun kennis op te frissen en hun studiemethode aan te passen.

Externe hulp inschakelen gebeurt blijkbaar minder vaak. Maar vooral deelnemers met een lage score geven aan dat ze wel geactiveerd worden. Dat sluit natuurlijk ook aan bij de doelstelling van de ijkingsstoets.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Ik wil eerst kort ingaan op de semantiek. Ik begrijp de opmerking over het woord 'toelatingsproeven', maar ik denk dat het goed is dat we, als we hier een vraag stellen over een decreet en het regeerakkoord, ook die terminologie gebruiken. Maar ik begrijp ook en ga erin mee dat het woord 'ijkingsstoets' misschien zelfs een beter woord is.

Los van semantiek, is inhoud nog belangrijker, denk ik. Ik deel de mening dat de ijkingsstoets voor de burgerlijk ingenieurs architectuur en de burgerlijk ingenieurs goed is. Ik denk dat dat komt door het proces dat daaraan voorafgegaan is. Daar hebt u nog niet op geantwoord, minister. In 2013 is men gestart met een vrijwillige toets, zonder verplichte deelname. Men is op zoek gegaan naar een valide toets. Men heeft dan ook middelen gekoppeld aan de ontwikkeling van zo'n ijkingsstoets. Heel concreet, nogmaals, minister: zijn er middelen voorzien voor de nieuwe ijkingsstoetsen of de toelatingsproeven, hoe ze ook genoemd worden?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Ik heb het gevoel dat de noodzaak voor die toelatingsproeven eigenlijk vooral veroorzaakt wordt door de daling van de kwaliteit van ons onderwijs. Eigenlijk zouden aso- en tso-richtingen toch wel voldoende moeten voorbereiden op het hoger onderwijs. Dat is gewoon een vaststelling.

Ik sluit me ook wel aan bij de minister. Ik heb die kritieken ook gelezen. Ik denk dat zo'n proef vaak zelfs een democratiserend effect kan hebben. Als je van heel goede komaf bent, zal je zeggen: 'Ik ga die masteropleiding proberen, mijn ouders hebben toch geld genoeg. Als het niet lukt, is dat niet erg.' Terwijl armere kinderen, kinderen uit sociaal-economisch zwakkere milieus, vaker lager zullen mikken, juist omdat ze minder kansen hebben. Daarom vind ik die proef wel een goede zaak, zeker ook omdat studeren en niet slagen een heel grote kost is voor onze samenleving.

De enige vraag die ik me stel, is hoe dat dan praktisch zou gaan. Voor die positief-wetenschappelijke richtingen lijkt mij dat evident, maar voor de humane wetenschappen en bijvoorbeeld ook voor de talen lijkt dat testen mij eigenlijk wel moeilijker.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Ik ben toch af en toe wat verbaasd over de reacties die dit allemaal oplevert. Ik neem gewoon het regeerakkoord erbij. "Om ontgoochelingen te vermijden en slaagkansen van studenten te verhogen, willen we de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs versterken door een goede oriëntering en een snelle heroriëntering." Dat valt dus eigenlijk onder het motto dat we willen stoppen met 'studeren zonder arriveren'. Dat is studeren en blijven studeren,

waarbij aan die docenten in het hoger onderwijs gevraagd wordt om die student te blijven remediëren. Want de druk om dat te doen is ook hoog bij docenten.

Nu, daar hebben we een viertrapsraket voor: de resultaten van het secundair onderwijs; de oriënteringsproef in het secundair onderwijs, de zogenaamde Columbusproef; het oriënteringstraject, met daarbinnen verplichte maar niet bindende toelatingsproeven; een snel heroriënteringstraject. Het niet-bindende zit erin dat het niet binair is, als in 'je mag starten' of 'je mag niet starten'. Maar we doen er wel iets mee. Het zou toch ongelooflijk tijdsverlies zijn om valide en betrouwbare proeven te ontwikkelen, waar onze instellingen van het hoger onderwijs tijd en geld in steken, om dan te zeggen: 'Je moet daar gewoon aan deelnemen, je moet daar zijn, je moet je naam komen invullen, en als dat in orde is, dan is het in orde.' Er moet iets mee gebeuren, opdat studenten weten: oei, daar kom ik nog wat te kort. Daar is toch niks mis mee. Dus ik zie niet goed in wat het probleem daar is, vooral omdat het in het belang van die student is, om te weten: waar kom ik tekort? Het is ook in het belang van de instelling voor hoger onderwijs, om te weten: waar zijn de tekorten? Het kan ook dienen als vorm van kanarie in de koolmijn, denk ik, richting het secundair onderwijs. Want als we zien dat dat telkens opnieuw terugkomt, dan moeten we daar misschien eens naar gaan kijken. Ik zie dus eigenlijk alleen maar voordelen.

En uiteraard moet dat valide en betrouwbaar zijn. Maar ze zullen worden ontwikkeld door onze instellingen hoger onderwijs en universiteiten. Collega's, ik neem aan dat we toch het vertrouwen hebben dat die instellingen die aan onderzoek doen, net diegene zijn die ervoor zullen zorgen dat ze valide en betrouwbaar zijn. Mijn oproep is gemeend en oprecht: laat ons dit nu positief invullen. Laat ons dit samen met de instellingen verder ontwikkelen, in het belang van de student, in het belang van de docent, in het belang van het hoger onderwijs en ook in het belang van de portemonnee van de ouders, die per slot van rekening meestal de studies van die studenten betalen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Woorden zijn wel degelijk belangrijk. In die zin betreur ik het toch wat dat er verwarring is gezaaid door het woordgebruik. Ik heb het nog eens nagekeken: in de krant stond wel degelijk dat de minister streefde naar de invoering van algemeen bindende toelatingsproeven voor alle richtingen in het hoger onderwijs. *(Opmerkingen)*

Nee, collega's, dat is niet onschuldig. Dat gaat erover of je al dan niet wordt toegelaten tot de richting. Dat is wat er vandaag bestaat in geneeskunde. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Ja, maar waarom gebruiken ze dan het woord 'toelatingsproeven'?

Daarna, wanneer je verder las, bleek het inderdaad te gaan over verplichte ijkingsproeven die niet bindend zijn voor de inschrijving, maar wel bindend voor het volgen van een remediëringstraject. En dus, minister, als het gaat over de invoering van – laat mij heel duidelijk zijn – verplichte bindende toelatingsproeven voor alle richtingen, dan lijkt ons dat een bijzonder slecht idee. Dat is weer een voor een bepaald electoraat goed klinkende oplossing voor een probleem, dat ik ook eens gekwantificeerd wil zien. Want het lijkt mij dat we in de commissie toch eens het debat moeten voeren over de doorgeslagen flexibilisering. Want jullie beweren dat, maar ik wil dat op papier zien. *(Opmerkingen van Koen Daniëls)*

Mijnheer Daniëls, ik ben nog aan het woord. Waar wij wel over willen praten, zijn verplichte niet-bindende ijkingsproeven, waarbij studenten wel kunnen inschrijven, maar inderdaad een verplichte remediëring moeten volgen.

Daarbij hebben we een aantal aandachtspunten. Eén, zulke verplichte niet-bindende ijkingsproeven met remediëring moeten sowieso het sluitstuk zijn van een doorgedreven oriënteringsbeleid. U bent ook van plan om gevalideerde gestandaardiseerde proeven in te voeren in het secundair onderwijs. Denk daar dan goed over na. Wij zijn daar niet tegen, maar we denken dat dat een traject moet zijn waarbij, doorheen het hele secundair onderwijs, de competenties en vaardigheden van leerlingen in kaart worden gebracht, met dan eventueel op het einde een ijkingsproef. Maar eerlijk gezegd, als je in het laatste jaar van het middelbaar onderwijs slaagt voor een doorstroomrichting, na een traject van gevalideerde gestandaardiseerde testen, dan zou je in principe klaar moeten zijn voor het hoger onderwijs en zou zo'n test dus niet meer nodig moeten zijn.

Twee, het methodologisch punt is ook al gemaakt. Ze moeten inderdaad gevalideerd zijn: meten wat ze zeggen te meten. Dat is allemaal niet zo evident, misschien wel voor wetenschappelijke richtingen, maar veel minder voor de humane wetenschappen, zoals sociologie en geschiedenis. Wat zijn dan de competenties en vaardigheden die je moet hebben om daaraan te mogen beginnen? En, een belangrijk aandachtspunt: zonder dat ze daarbij drempels opwerpen voor bepaalde groepen. Want we hebben inderdaad een aantal rapporten. U sprak daarnet over de gevalideerde test voor de ingenieursopleiding. En het klopt: de rapporten tonen aan dat er geen verschil is op SES-kenmerken (socio-economische status), maar wel op gender. Want wat blijkt? Vrouwen hebben hogere slaagcijfers in de ingenieursopleiding. Nochtans haakt 55 procent van de vrouwen die slecht scoren op die test, af. Die 55 procent schrijft zich niet in, terwijl dat maar bij 40 procent van de mannen het geval is.

Er is een gelijkaardig beeld bij de educatieve bachelors, die vanaf 2018 een 'instaptoets' hebben. Ik heb de cijfers opgevraagd. Voor het invoeren van die instaptoets waren er 48 mensen met een beperking aan die opleiding begonnen, na het invoeren van die instaptoets nog maar 8. Ja, dan begin ik mij zorgen te maken. En dan denk ik toch dat we heel aandachtig moeten zijn voor het risico op een ontradend effect van dergelijke ijkingsproeven.

Bovendien zijn ze niet feilloos, zoals de heer Warnez al zei. Zo blijkt dat de helft van de mensen die slecht scoorden, uiteindelijk toch nog hun diploma halen.

Onze oproep hier is vooral: zorg er in ieder geval voor dat het goed wordt gemonitord en geëvalueerd. De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) maakt daarover trouwens net dezelfde opmerking in zijn advies.

U hebt het over remediëring. Daarover heb ik een heel concrete vraag. Kunt u ons een idee geven van hoe u die remediëring na een slechte score op een ijkingsproef dan ziet? Wie is daarvoor verantwoordelijk? Hoe wordt het georganiseerd? Is dat op niveau van het secundair? Is dat op niveau van de universiteiten? Wie zal daarvoor betalen?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, er is inderdaad heel wat commotie ontstaan na uw uitspraken, maar dat is niet verwonderlijk. Bij mijn weten is er nog geen structureel overleg geweest met de hogescholen en de universiteiten. Dat is heel belangrijk. Hoe staan zij hiertegenover? Op welke manier zien zij dit?

Daarnaast is er de begripsverwarring tussen een toelatingsproef en een ijkingsproef. U hebt dat daarnet al uitgelegd. De insteek tussen een toelatingsproef en een ijkingsproef is fundamenteel verschillend. Een ijkingsproef geeft een oriëntatie en wordt ook op die manier opgesteld. Naar een toelatingsproef werkt men toe. Het is een examen waarvoor men studeert.

U laat uitschijnen dat het gaat over alle richtingen. Dat is toch wat naar buiten komt. Zoals ik al zei, is er een verschil in de manier waarop men een test opmaakt. Bij een wetenschappelijke richting en richtingen zoals filosofie of psychologie moet er ook op een andere manier gemeten worden. Het is niet zo eenvoudig om die test op een juiste manier op te stellen.

Ik heb al gevraagd om hierover een hoorzitting te houden met de hogescholen en universiteiten, want dit is een belangrijke stap die we zouden zetten. We gaan natuurlijk akkoord met het regeerakkoord, dat zegt: "In overleg met de hoger-onderwijsinstellingen en het afnemende veld bekijken we ook voor welke opleidingen het aangewezen is om die toelatingsproeven bindend te maken."

In onze communicatie hebben we al het probleem van het verschil tussen ijking en toelating. Dat moeten we eerst uitklaren. Laat ons vanaf nu spreken over oriëntering. Bijgevolg kan een ijkingsproef niet plots bindend worden, omdat de insteek fundamenteel verschillend is.

We zeggen dat we zullen remediëren. Wat houdt dat juist in? Op welke manier wordt dat georganiseerd? Als we willen remediëren, moeten we ook weten op welke manier we dat zullen doen. Ook niet onbelangrijk in het hele verhaal is hoe we dat zullen betalen. We hebben dus de ijkingsproef, we hebben de toelatingsproef en de vraag op welke manier we dat zullen betalen.

Voor alle duidelijkheid: ik ben zeker en vast geen tegenstander van een ijkingsproef, waarbij studenten weten waar ze aan toe zijn. Het gaat dan niet alleen over het geld van de ouders en over de docenten, maar ook over de studenten zelf. Een teleurstelling zorgt ervoor dat men afhaakt. Als men op een juiste manier georiënteerd wordt, komt men volgens mij in de juiste richting terecht. Dat is een meerwaarde omdat het niet leidt tot faalangst en dergelijke. Die zaken komen steeds meer naar boven, ook bij onze studenten. We moeten daar oog voor hebben.

Probeer om zo snel als mogelijk een klaar beeld te scheppen, want wat nu naar buiten is gekomen zorgt voor grote ongerustheid bij zowel onderwijsinstellingen als studenten.

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Collega's, mijn eerste jaar in Leuven, lang geleden onder-tussen, was ik radicaal gebuisd. Ik had 30 procent en heb dan keihard geblokt in tweede zit. *(Opmerkingen)*

Comac bestond toen nog niet. Ik zat daar ook niet bij. *(Opmerkingen)*

Ik was dus radicaal gebuisd en heb keihard geblokt in tweede zit. Ik heb 49,5 procent gehaald, en dat was nog het regime dat je dan alles kwijt was, ook je 10'en. Als je geen 12 had, moest je alles opnieuw doen. Omdat we met vijf kinderen waren, was het ook geen optie om het jaar over te doen. Mijn moeder zei me dat als ik dat zou doen, ze er nog zo vier andere had. Dus ben ik in de bouw gaan werken en ben dan uiteindelijk toch weer begonnen en uiteindelijk veel te lang doorgedaan. Waarom vertel ik dat? Omdat ik denk dat er mensen zijn zoals ik die met zo een toelatingsproef uit het hoger onderwijs wegblijven. Ik had nul discipline. Ik kwam uit een school waar de lat niet erg hoog gelegd werd. Wat een verlies zou dat geweest zijn voor de samenleving! *(Gelach. Opmerkingen)*

U hoort me al komen. We hebben al een ijkingsproef, namelijk zes jaar secundair onderwijs, waar leerlingen gevolgd worden door leerkrachten. Dat is geen momentopname, dat is een langdurige evaluatie, met gemiddeld drieduizend toetsen in dat secundair onderwijs. En nu moeten we een proef toevoegen om te zien waar

leerlingen staan. Leerkrachten weten perfect waar hun leerlingen staan en leerlingen vragen ook aan de leerkrachten: 'Denk jij dat ik dat aankan?'

Ik ben niet voor dat soort proeven. Ik vind die semantische oefening ook niet heel eerlijk, want de stap van een niet-bindende toelatingsproef of ijking naar een bindende toelatingsproef is natuurlijk heel snel gezet. Mevrouw Goeman heeft er al naar verwezen: een aantal leerlingen interpreteren dat wel als bindend en gaan op basis van die momentopname oordelen dat dat niet gepast is voor hen. Wij zijn daar niet voor. Wij zijn voor een goed onderwijs en voor een goed hoger onderwijs, waar de lat hoog ligt. Als mensen het niet aankunnen, dan volgt de evaluatie op het einde, met alle gevolgen van dien.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mocht u eraan twijfelen: ik schrijf geen krantenartikels noch titels. Ze zouden er mogelijk anders uitzien mocht dat wel het geval zijn. En gedichten zijn ook niet mijn meug. (*Opmerkingen*)

Ik heb vorige week inderdaad een eerste poging gedaan, maar er heeft geen uitgever gebeld.

Ik kom tot de bindende gevolgen, nog los van de semantische discussie, die ik wel zinvol vind om te voeren. Dat blijkt ook uit deze discussie. Ik wil gewoon geen toetsen of geen proeven waarbij het geen verschil maakt of je daar een grote smiley op zet of dat je je 100 procent geeft en dat het effect hetzelfde is. Dat is toch zinloos. Zinloos is misschien wat overdreven, maar dat heeft toch wel een beperkt nut. Laat ons ervoor zorgen dat dergelijke toetsen meer nut krijgen. Ik heb erop gewezen dat onderzoek heeft uitgewezen dat ze wel zinvol kunnen zijn. Laat ons ze dan ook in die zin benutten en ze, conform ambities vervat in het regeerakkoord, voor meer richtingen uitrollen. Er is vanzelfsprekend een groot verschil. Het is niet toevallig dat ik opleidingen in het kader van de exacte wetenschappen vermeld, omdat dat iets gemakkelijker is. Dat is evident. Dat vereist een ander debat.

We willen die minimale startcompetenties die je nodig hebt voor deze of gene opleiding, gewoon toetsen. We willen de student een spiegel voorhouden, voor zichzelf, voor de eigen competenties, in relatie tot wat van de betrokken student verwacht wordt. Zoals ik al zei, blijkt uit dat onderzoek dat 87 procent van de studenten aangaf dat zo'n toets een goed beeld gaf van de opleiding. Je boekt dus op meerdere fronten winst.

Ik snap ook de terughoudendheid en de angst niet, omdat in buurlanden toch gelijkaardige zaken bestaan. Ik snap ook de bezwaren niet die worden opgeworpen, waarbij men zegt dat het de ongelijkheid voedt. Integendeel, het is net een objectief instrument waarbij eenieder gelijke kansen heeft. Talent zit overal, ongeacht je sociaal-economische kenmerken. Dat men daarvoor terugdeinst, dat snap ik niet.

Ik denk dat het goed is om een instrument te kunnen bieden voor meer oriëntering, dat objectief is, dat gelijke kansen garandeert en dat je een spiegel voorhoudt. Angst zou ik daarvoor dus niet hebben. We gaan dat natuurlijk laten uitwerken door VLHORA en VLIR. Daar zit ook de expertise. Ik denk dat zij er zelf ook het meest baat bij hebben dat er een goede oriëntering is.

Wat het budget betreft: dat is natuurlijk nog een taak voor de begrotingsonderhandelingen. Ik heb daar wel al een idee van, maar ik ga u geen cijfer geven, omdat ik daarover nog moet spreken met VLIR en VLHORA, en anders weet men onmiddellijk wat mijn vork is. Dat is in het kader van onderhandelingen niet het verstandigste.

Ik denk dat dit gewoon een goed idee is, dat we nader moeten uitwerken. Dat is ook wat ik geantwoord heb, refererend aan het regeerakkoord, in antwoord op vragen rond bepaalde passages uit het regeerakkoord.

De voorzitter: De heer Warnez heeft het woord.

Brecht Warnez (CD&V): Het is duidelijk dat we ook moeten inzetten op aangepaste remediëringstrajecten. Na de proef krijgen de studenten namelijk feedback over hun werkpunten. Ik denk dat dat net het nut is van die proef: die werkpunten kennen. En dan is het uiteraard ook belangrijk dat die proef wetenschappelijk gevalideerd is.

Ik wil daarbij nog oproepen om ook naar de studenten zelf te luisteren. Die remediëring moet de studenten helpen, en mag hun traject niet verzwaren. Nog belangrijk om op te merken, is dat die remediëring vandaag eigenlijk al kan worden opgelegd of voorzien. Maar dat gebeurt, conform de Codex Hoger Onderwijs, door de universiteiten en de hogescholen zelf. Dat is de autonomie van de instellingen. Ik denk dat dat ook goed is, omdat zij de ervaring hebben om dat te organiseren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Jo Brouns aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het toekennen van huursubsidies aan scholen
– 1138 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik trap een open deur in als ik stel dat scholen vandaag vaak met een capaciteitsprobleem kampen. Het huren van schoolgebouwen is daarbij een aantrekkelijk financieel alternatief om flexibel en snel onderwijsinfrastructuur te kunnen vernieuwen en bijkomende plaatsten aan te bieden. De vorige Vlaamse Regering zorgde ervoor dat dit beleidsinstrument inmiddels in heel Vlaanderen en Brussel kan worden ingezet. De vorige minister van Onderwijs lanceerde in 2016, in samenwerking met het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION), dan ook een eerste brede oproep aan scholen om huursubsidieaanvragen in te dienen. Op dit ogenblik zijn er al vier oproepen gelanceerd. De vierde en meest recente lancering dateert van 25 april 2019. Dat was telkens met succes.

De huursubsidies kunnen, zoals bekend, worden toegekend aan schoolbesturen uit het gesubsidieerd onderwijs om een gebouw te huren dat voorheen nog geen onderwijsbestemming had. Al lopende huurprojecten of infrastructuur die al een onderwijsbestemming had of vroeger had, kwamen niet in aanmerking. In uw beleidsnota Onderwijs 2019-2024 geeft u aan dat de huur van een schoolgebouw een passende optie kan zijn in de globale huisvestingsstrategie van de schoolbesturen. "Om de scholen voldoende opties te geven", zo schrijft u in uw beleidsnota, "blijf ik daarom naast de reguliere investeringen en de DBFM-initiatieven inzake scholenbouw, huursubsidies aanbieden."

Minister, bij de bespreking in de commissie van de onderwijsbegroting 2020 verwees u naar de 5 miljoen euro die werd uitgetrokken voor de uitbetaling van de huursubsidies.

Minister, zou u nog dit jaar en vervolgens ook in de komende jaren een nieuwe oproep lanceren voor de indiening van huursubsidieaanvragen? Zo ja, welk budget

voorziet u hiervoor per oproep? Wanneer kunnen we samen met de schoolbesturen de eerstvolgende lancering van een oproep verwachten?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik vind het systeem van huursubsidies een goed systeem. Ik stel ook vast dat steeds meer mensen en scholen dat een goed systeem vinden. Het is een goed systeem omdat je daarmee ook snel kunt tegemoetkomen aan bepaalde noden. De regelgeving voorziet inderdaad in een periodieke oproep.

Sinds de start van het systeem in 2017 hebben er al vier zulke oproepen plaatsgevonden, waardoor er voor scholen van het gesubsidieerd onderwijs meer dan 12.000 extra plaatsen zullen worden gecreëerd.

Zelf heb ik de laatste – vierde – en grootste oproep gedaan. Daarbij werden zo'n 75 extra projecten goedgekeurd, voor ruim 3800 extra plaatsen. Om die toekenningen ook budgettair te kunnen beantwoorden, heb ik bij de begrotingsopmaak voor dit jaar ook meteen 5 miljoen euro extra uitgetrokken. Zo werd het jaarlijks totaalbedrag opgetrokken van 15,2 naar 20,2 miljoen euro.

Wat toekomstige extra oproepen betreft, mogen we het mechanisme natuurlijk niet geïsoleerd bekijken, maar in relatie tot het totaal meerjarig investeringsplan rond schoolinfrastructuur, waarvan ook de reguliere vervangings- en capaciteitsinvesteringen en de DBFM-initiatieven (Design Build Finance Maintain) deel zullen uitmaken.

Uit de afgelopen oproepen kunnen we meer dan waarschijnlijk nuttige lessen trekken. We nemen die dus zeker mee. Maar noteer wel dat ik niet van plan ben om eerst te gaan verhogen en dan terug te treden. Nee, het is sowieso een nuttig instrument. Het heeft zijn deugd bewezen. Ik wil het extra inzetten, vandaar die toch serieuze verhoging van 15 naar 20 miljoen euro. Het zal zeker niet minder worden. Maar ik wil wel bekijken hoe we de drie 'kanalen' om tegemoet te komen aan investeringsnoden misschien nog meer op elkaar kunnen afstemmen, op grond van de lering die we kunnen trekken uit de vier afgelopen rondes.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. We delen de mening dat het een goed instrument kan zijn om de capaciteitsproblemen aan te pakken. Want inderdaad, we verwachten excellent onderwijs, we verwachten kwaliteit. Uiteraard kan dat enkel in een kwaliteitsvolle omgeving. We moeten heel creatief zijn om alle mogelijke middelen – de DBFM-structuur is daarvan een mooi voorbeeld – te kunnen inzetten om die doelen te kunnen halen.

De voorzitter: De heer Coel heeft het woord.

Arnout Coel (N-VA): Wij vinden het mechanisme op zich van de huursubsidies uiteraard ook een interessant middel om relatief snel capaciteit bij te creëren. De Vlor heeft al laten verstaan dat het wenselijk is om, voorafgaand aan een nieuwe oproep, een evaluatie te doen. Het is goed dat die nu zal gebeuren. Onze fractie wil waarschuwen voor het oneigenlijke gebruik van dergelijke schaarse middelen en het systeem van het oprichten van infrastructuur-vzw's, waarbij er eigenlijk gefactureerd wordt aan zichzelf. Minister, kunt u dit meenemen in de evaluatie die nu op komst is?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Ik sluit mij graag aan bij de opmerkingen van de vorige spreker. Minister, op het gevaar af dat het eerder voer is voor een schriftelijke

vraag, wil ik u vragen of u enig idee hebt of de huursubsidies die vandaag worden uitgekeerd op een gelijkwaardige manier worden verdeeld over de verschillende koepels en het GO!. Wat is daarin de weging? Ik kan mij voorstellen dat u dat niet meteen weet. Ik kan ook een schriftelijke vraag stellen, maar ik wilde van de gelegenheid gebruikmaken.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ga er wel van uit dat het een vrij evenwichtige spreiding is, want anders zou ik het wel al gehoord hebben. Er wordt wel een en ander afgewogen, maar uit het hoofd kan ik u de cijfers niet geven.

De opmerking van de heer Coel is natuurlijk terecht. Ik had subtiel verwezen – maar u deed het iets explicieter – naar de constructies die soms worden opgericht waarbij de ene vzw van de andere huurt. We moeten toch eens nagaan of we niet onrechtstreeks aanleiding geven tot zulke structuren. De reguliere financiering DBFM is over dertig jaar en de huur is maximum voor achttien jaar. We moeten natuurlijk ook de marktconformiteit nagaan van de huurprijs op grond waarvan we huursubsidies geven. Het is dus complex. In het kader van de evaluatie willen we die discussie graag uitgeklaard zien.

De voorzitter: De heer Brouns heeft het woord.

Jo Brouns (CD&V): Voor zover ons bekend, is het enkel geldig voor het gesubsidieerd onderwijs.

Het is evident dat oneigenlijk gebruik opgespoord moet worden en niet kan. Dat is zo voor alle Vlaamse middelen die we inzetten. Dat mag uiteraard niet betekenen dat we afbreuk doen aan de maatregel, die wel degelijk zijn nut heeft bewezen. Zoals ik al zei, kijken we uit naar de eerstvolgende oproep.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over zijinstromers die via VDAB een lerarenopleiding volgen en de aanstelling van een onderwijsambassadeur

– 985 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): In de media vernamen we heel recent dat er vorig jaar maar liefst 863 werkzoekenden via VDAB bezig waren met een opleiding tot leerkracht. Op vijf jaar tijd is dat aantal bijna verdrievoudigd. In 2015 waren dat slechts 317 werkzoekenden. Dat is goed nieuws voor ons onderwijs, waar de vraag naar extra leerkrachten groot is. Het lerarentekort in Vlaanderen zal de komende jaren immers een belangrijke uitdaging zijn en blijven. Naast de stijgende leerlingenaantallen in het secundair onderwijs, waardoor er meer leerkrachten nodig zijn, zal ook in ons onderwijs de vergrijzing voor een grote vervangingsvraag zorgen. Daarom is het goed nieuws dat steeds meer werkzoekenden ook een lerarenopleiding volgen via VDAB.

Wellicht liggen verschillende redenen aan de basis van deze stijging. Vorig jaar was er bijvoorbeeld de mediacampagne 'Word een echte influencer' van toenmalig minister Crevits. De bedoeling was onder andere om zijinstromers aan te trekken voor de lerarenopleidingen en het lerarenberoep, de leraren te versterken in hun

rol als ambassadeur van het lerarenberoep en het lerarenberoep extra in de kijker te zetten.

In het regeerakkoord en ook in de beleidsnota Onderwijs konden we in dit verband ook lezen dat u werk zult maken van een onderwijsambassadeur om het beroep van leraar nog meer te promoten. Dit zijn zeker en vast zaken die we toejuichen.

Minister, bent u van plan om verder te onderzoeken welke redenen er zijn dat mensen nu plots meer kiezen voor een opleiding tot leraar? Kunnen we uit de motivaties van deze zijinstromers bijvoorbeeld ook elementen halen die generatie-studenten kunnen overtuigen om meteen voor een opleiding tot leraar te kiezen? Bent u van plan om verder te investeren in mediacampagnes, zoals 'Word een echte influencer'? Zijn er nog andere plannen om de toegang van zijinstromers voor het lerarenberoep te versoepelen? Wanneer plant u de aanstelling van een onderwijsambassadeur, zoals aangekondigd in de beleidsnota Onderwijs? Hoe zal zijn of haar takenpakket eruitzien?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ben me natuurlijk ten zeerste bewust van de situatie in ons lager en secundair onderwijs met betrekking tot de nood aan leerkrachten. Om het lerarentekort terug te dringen, zit een batterij aan maatregelen vervat in de beleidsnota. Ik zal die hier niet herhalen.

Wat betreft de onderwijsambassadeur, wil ik een en ander bekijken in functie van de evaluatie van de mediacampagne 'Word een influencer' die we gevoerd hebben. Dat was wel een beperkte campagne. Ik ga ervan uit dat als we een nieuwe mediacampagne zouden voeren, zo'n onderwijsambassadeur daar ook wel de trekker van is. Daarom wil ik eerst de evaluatie van die campagne bekijken om vervolgens de volgende stap te kunnen zetten.

Een maatregel die we in het kader van het lerarentekort alleszins op korte termijn overwegen, is het valideren van de geldelijke anciënniteit voor zijinstromers. Maar ik wijs er opnieuw op dat dat niet volledig zal zijn en niet voor alle opleidingen en bekwaamheden. Men spreekt in Onderwijs altijd over de grote getallen, bij het minste dat je iets verandert heeft dat direct een ongelooflijke budgettaire impact. Maar we willen er wel iets voor doen. Ten tweede willen we het duaal lesgeven vormgeven, in samenwerking met minister Crevits en met de bedrijfswereld zelf. En ten derde willen we scholen secundair onderwijs ook toelaten om het principe van de voordrachtgevers ruimer te kunnen invoeren. Dat zijn de eerste elementen waar we werk van willen maken.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Het is inderdaad belangrijk dat we allemaal ambassadeur zijn van het leraar-zijn, zowel wij hier in de commissie als de mensen die dag in dag uit voor de klas staan en onderwijs organiseren, als de pers. Ik was dan ook heel blij om vandaag een positief bericht te lezen in de krant over leerkrachten die zelf ook aangeven dat zij een belangrijke speler zijn en zichzelf een belangrijke functie geven.

Als we kijken naar het onderwijs, is het een belangrijk punt dat er een verschuiving is van het leerkracht-zijn als individu, als autonome leerkracht voor de klas naar een teamspeler, iemand die zijn gegevens deelt met anderen.

Planlast lijkt me ook een belangrijk gegeven. Maar binnen andere sectoren hoor ik ook dat bijvoorbeeld bij zelfstandigen heel vaak de reden voor het stoppen als zelfstandige de planlast is die verbonden is met hun beroep. Ik denk dat we als geen ander vertrouwen moeten geven in het leraarschap.

Ik heb ook nog een aantal vragen voor u. Wanneer hebt u de evaluatie van de campagne gepland? Ik hoor graag de timing daarvan.

Het valideren van de geldelijke anciënniteit van de zijinstromers juichen wij in onze fractie toe. Maar ik vraag mij af hoe we dat regionaal dan gaan bekijken, want de vragen zijn ook regionaal anders ingedeeld. Hoe kunnen we daar een antwoord op bieden? Wat er in de Westhoek leeft, is misschien een ander verhaal in Brussel of in Limburg. Ik vraag mij af hoe we dat kunnen bekijken.

Rond de voordrachtgevers: ik snap dat dat een manier kan zijn om de mensen even te laten proeven van het voor de klas staan, maar het kan niet de bedoeling zijn dat we voordrachtgevers fulltime laten lesgeven zonder dat ze enige vorming of lerarenopleiding gevolgd hebben.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp.a): Dank u wel, mevrouw Vandromme, voor een alweer zeer interessante vraag, die ook aansluit bij de problematiek die we volgende week zullen bespreken tijdens de start van de vele hoorzittingen.

De zijinstromers aantrekken is ook een heel belangrijk punt voor onze fractie. We moeten er alles aan doen om de mensen opnieuw naar het onderwijs te krijgen, om de job opnieuw aantrekkelijker te maken. Dat is niet onbelangrijk. Meten is weten, en ik denk dat wij de minister toch de opdracht moeten geven om eerst te proberen in kaart te brengen wat de problematieken zijn over heel Vlaanderen, en hoe die problematiek nu in elkaar zit. Want meten is weten!

De inspectie verplicht de scholen om aan outputbeleid te doen, opdat ze dan op basis van heel objectieve parameters, met concreet cijfermateriaal hun beleid zouden kunnen bijsturen. Ik vind dat we dat ook moeten doen om eens in kaart te krijgen hoe ernstig het probleem van dat lerarentekort nu is. U kunt daar eventueel de koepels en het GO! bij betrekken, maar wij moeten echt wel proberen te weten wat het tekort is op korte, middellange en lange termijn. We moeten die concrete gegevens kunnen hebben. Minister, bent u van plan of bent u bereid om dat verder te onderzoeken, om te bekijken welke indicatoren we daarvoor kunnen gebruiken? Dat is immers toch niet onbelangrijk als we op dat vlak vooruitgang willen boeken. Anders blijven we in het ijle discussiëren. De situatie is heel ernstig, maar dan zullen we nooit weten hoe ernstig. Dat is mijn concrete vraag.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik verwijs naar alles inzake de lerarenopleiding, alle punten die we in het regeerakkoord hebben opgesomd, die collega Vandromme en de minister ook naar voren hebben gebracht. Ik denk dat we op dit moment op het punt zijn dat we alle manieren moeten benutten die we kunnen gebruiken – dual, zij-instromers, voordrachthouders – om mensen te laten proeven van dat geweldige beroep in het onderwijs. Er zijn in deze commissie heel wat mensen die daar hebben gestaan. Het is niet allemaal kommer en kwel, integendeel, het is fantastisch. Men moet er dan echter wel van proeven. Ik heb in het verleden mensen in de opleiding integrale veiligheid weten binnenkomen als voordrachthouder, omdat de politiecommissarissen niet altijd klaarstonden om in het onderwijs te staan, mensen die dan na verloop van tijd besloten een diploma van pedagogische bekwaamheid te behalen omdat dat echt hun ding was. Dat is weer iemand meer die we hebben gevonden.

Wat de noden die er zijn betreft, heeft de minister zelf ook al aangegeven – en als N-VA onderschrijven we dat ook – dat we goed moeten bekijken wie we nodig hebben, waar we die nodig hebben en wat we juist nodig hebben. Het klopt immers dat we in bepaalde gebieden in Vlaanderen eigenlijk nog met een overschot zitten.

Ik denk dat jullie ook in jullie mailbox nog regelmatig een mail krijgen van mensen die geen werk vinden alhoewel er overal wordt gezegd dat er een tekort aan leerkrachten is. Die wonen dan in een bepaalde regio of hebben een bepaalde bekwaamheid. Dat moeten we inderdaad goed in kaart brengen.

Minister, een van de zaken die de N-VA-fractie in het verleden ook heeft gevraagd, is dat, als er vacatures zijn in het onderwijs, die vacatures allemaal op de VDAB-site zouden worden gezet. Ik weet dat er nog een aantal fracties daarvoor hebben gepleit. We betalen per slot van rekening die mensen hun loon. Ik denk dat dat de beste en eenvoudigste manier is om te meten hoeveel, over welke opdrachten, waar, over hoeveel tijd het gaat. Dan zullen we een heel goed zicht hebben, zonder extra administratieve last te moeten hebben. Ik begrijp niet dat, als scholen een tekort hebben en niemand vinden en ik vraag of ze het op de VDAB-site hebben gezet, ze dan zeggen: 'Neen, het staat op de website van onze school.' Dat is natuurlijk het jezelf een beetje moeilijk maken.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal proberen punctueel hier en daar te antwoorden. De evaluatie van de campagne loopt. Dan was er de vraag naar nog meer cijfermateriaal. We hebben momenteel de cijfers van VDAB, en we hebben ook de platformen die bij de koepels bestaan. Vanzelfsprekend sluit ik me heel graag aan bij het pleidooi dat, wanneer scholen vacatures hebben, ze die ook aan VDAB doorgeven. Dat gebeurt inderdaad nog te weinig, maar ik wil in eerste instantie wel de focus leggen op de maatregelen, in plaats van nog eens administratieve last, alle schoolbesturen nog eens gaan bevragen, en dan die data nog eens gaan verwerken, data die natuurlijk ook sterk variëren en waarbij je ongetwijfeld ook nog eens een vertekening zult krijgen omdat de ene anders en mogelijkerwijze minder volledig rapporteert dan de andere. Ik sluit dat allemaal niet uit, maar vind natuurlijk in eerste instantie dat de focus op de maatregelen zelf moet liggen om iets te doen aan het probleem.

Iedereen ambassadeur? Mevrouw Vandromme, u getuigt zelf altijd met veel passie over de job in het onderwijs. Ik heb zelf niet in het onderwijs gestaan. Ik heb het lang genoten, maar er niet in gestaan. *(Gelach)*

Ik vind dat we dat allemaal moeten blijven doen, in eerste instantie: iedereen ambassadeur voor wat mij alleszins een fantastische job lijkt, maar wat sowieso een van de belangrijkste jobs is. Wij vertrouwen ons meest kostbare goed toe aan onderwijzers, en dus zijn die verschrikkelijk belangrijk.

De regionale variabele onderwijsverloning – want daar komt het dan op neer, als je de zijinstroom regionaal anders zou gaan inschalen – dat zou ik niet doen. Ik denk dat dat tot nogal wat discussie zou leiden. Ik doe deze job nog graag en ik zou hem graag nog een tijdje doen. Ik denk dat die suggestie weinig bevorderlijk is voor mijn voortbestaan. Als ik in de ene provincie iets anders zou gaan valideren, wat zou leiden tot een regionaal andere onderwijsverloning, zou dat veel aanleiding geven tot discussie. Maar dat bedoelde u niet.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Bedankt voor het antwoord. Wat de regionale verschillen betreft, had ik het vooral over het valideren van de geldelijke anciënniteit van zijinstromers. Als we bekijken wat de meest gevraagde diploma's zijn of de jobs die nog openstaan, dan zijn er natuurlijk regionale verschillen. Ik heb het niet over de verloning an sich, maar wel het meenemen van anciënniteit voor bepaalde doelgroepen, los van de regio's. We moeten dus echt wel gaan kijken wat de noden zijn in dezen.

Ik kijk uit naar de hoorzitting die er binnenkort komt. Ik had het voorstel gedaan om de mensen van VDAB hier ook uit te nodigen om hun expertise in dezen ook te horen.

Wat betreft de passie voor onderwijs: ik kan dat alleen maar onderschrijven. Ik heb de indruk dat we eigenlijk alleen maar mensen kunnen overtuigen om voor de klas te gaan staan door hen het vertrouwen te geven dat ze echt wel van betekenis zijn voor iedereen die onderwijs volgt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over onderwijs aan langdurig zieke kinderen
– 1113 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega's, soms kunnen kinderen wegens ziekte langere tijd niet naar school. Er bestaan verschillende vormen van dienstverlening, zodat ze toch les kunnen volgen, van een gespecialiseerde ziekenhuisschool tot vrijwilligersorganisaties die onderwijs aan huis voorzien of de gekende vzw Bednet, die synchroon internetonderwijs aanbiedt. Om de kansen op re-integratie maximaal te houden, wordt vaak gekozen voor een gecombineerd aanbod.

In zijn memorandum van 11 maart 2019 maakte het Platform voor Onderwijs aan Zieke Leerlingen In Vlaanderen (PoZiLiV), een heel belangrijke partner voor deze thematiek, een aantal voorstellen voor structurele verbeteringen van de zorg voor zieke leerlingen op. De voorbije jaren zijn er al belangrijke stappen vooruit gezet in het onderwijsaanbod voor zieke leerlingen, steeds in nauw overleg met PoZiLiV. De commissie Onderwijs organiseerde vorig jaar nog een hoorzitting rond het thema. Uit het antwoord op een schriftelijke vraag van de heer De Meyer op 1 april 2019 vernamen we dat een continue evaluatie, opvolging en eventuele bijsturing in nauw overleg met PoZiLiV als belangenbehartiger dient te gebeuren.

De actoren in de sector stellen al een tijdje vast dat de verschillende vormen van dienstverlening nog relatief onbekend zijn bij ouders en scholen. Vaak wordt de hulpverlening niet opgestart bij gebrek aan leerkrachten of omdat men de administratieve rompslomp niet ziet zitten. Het recht om hulp in te kopen, dat ontstaat voor langdurig afwezige kinderen, blijft zo onbenut, wat spijtig is. Bovendien is het, in tijden waarin zorg op school zo belangrijk geworden is, evident dat scholen ook in deze materie bijgestaan worden.

Minister, welke plannen hebt u om de mogelijkheden voor onderwijs aan langdurig zieke kinderen verder bekend te maken? Op welke manier kan er proactief gewerkt worden? Hoe wilt u aan de vraag naar coördinatie en begeleiding van ouders en scholen tegemoet komen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De problematiek van zieke kinderen ligt ons natuurlijk ook nauw ter harte. Het is natuurlijk vooral problematisch wanneer de afwezigheid langdurig en/of veelvuldig is. Dat zorgt dan voor een reëel risico op leerachterstand.

Daarom hebben we een aantal maatregelen: maatregelen binnen het zorgbeleid van een school; het type 5-onderwijs, het ziekenhuisonderwijs; het tijdelijk

onderwijs aan huis (TOAH) en het permanent onderwijs aan huis (POAH); het onderwijs in diensten met onderwijsbehoefte, K-diensten in de kinderpsychiatrie; en ten slotte, het synchroon internetonderwijs (SIO). Ik heb het eens laten uitrekenen: samen is dat goed voor een budgettaire uitgave van ongeveer 24 miljoen euro. Ik zie de heer Daniëls verrast kijken. Ook voor mij was het een verrassing dat we daarvoor al zo veel middelen uittrekken.

Alle maatregelen hebben twee doelstellingen: de leerachterstand van de leerling beperken en de terugkeer naar school voorbereiden en vergemakkelijken.

Ik voorzie 2 miljoen euro extra voor maatregelen ten behoeve van kinderen waarvoor we vandaag nog geen toereikend aanbod hebben – ik denk onder andere in het kader van de welzijnssfeer. Zo zouden we bijvoorbeeld kinderen die kampen met een verslaving, ook moeten kunnen bereiken. Ik heb die middelen al vrijgemaakt, maar nog niet echt gelabeld. Maar ik kan ze dit jaar al uitgeven.

Ik zal ook een evaluatie laten uitvoeren omtrent het aanbod en de maatregelen ten aanzien van onderwijs aan zieke jongeren. Ik heb u net het overzicht gegeven. Het is betrekkelijk complex, en dan bespaar ik u nog alle afkortingen. Er zijn heel veel verschillende kanalen. We hebben dus, al was het maar voor ons eigen overzicht, nood aan meer transparantie, meer duidelijkheid en meer samenwerking. Ik zal de initiatieven evalueren om na te gaan of we dat aanbod transparanter kunnen maken en ervoor kunnen zorgen dat die instrumenten flexibel inzetbaar zijn. Ook de samenwerking met de thuisschool zal in die evaluatie worden meegenomen. Op die manier wil ik op een effectieve wijze tegemoetkomen aan de vraag naar coördinatie en begeleiding.

Scholen worden geïnformeerd via Klasse en Schooldirect. De leraren kunnen op KlasCement heel wat vinden voor onderwijs aan zieke kinderen. Maar om dat nog meer bekendheid te geven, onderzoek ik in samenwerking met de administratie en de betrokken partners hoe we de communicatie nog kunnen verbeteren. Het ene hangt samen met het andere. Laat ons, op grond van de evaluatie, zorgen voor meer duidelijkheid en transparantie. Want als we het aanbod zoals ik het nu heb geschetst, moeten communiceren aan de ouders, weet ik niet of we bijdragen tot de transparantie. Laat ons eerst die evaluatie doen en bekijken of we desnoods wat kunnen herschikken om dan vervolgens dat aanbod heel duidelijk te communiceren, niet alleen naar de scholen, maar zeker ook naar de ouders. Want ik kan mij voorstellen dat het voor vele ouders iets plots is, dat hen overvalt. En dan moeten ze nagaan welke kanalen er zijn. Gezien het aanbod en de budgetten die we eraan besteden, denk ik dat we er goed aan doen om dat wat te stroomlijnen en vervolgens beter te communiceren.

Op dit moment hebben we Bednet en Platform voor Onderwijs aan Zieke Leerlingen In Vlaanderen (PoZiLiV). Zij hebben hun folders recent een facelift gegeven en ook hun website wordt op regelmatige tijdstippen geüpdatet.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Kinderen die ziek zijn en lange tijd niet naar school gaan, blijven vaak gedurende ongeveer zes maanden van school. De statistieken zijn heel duidelijk: het gaat om 10 procent van de leerlingen uit het basisonderwijs en het secundair onderwijs. Men zegt dat een op de drie kinderen die chronisch ziek zijn, wanneer zij niet begeleid worden of niet naar school kunnen gaan, heel snel een tot twee jaar leerachterstand oplopen.

Ik ben heel blij om te horen dat u ook zoekt naar transparantie en dat u bereid bent om de initiatieven beter op elkaar te laten afstemmen, zodat duidelijker wordt voor scholen, leerkrachten en ouders wat het aanbod precies is.

In het memorandum las ik dat de vraag gesteld wordt naar een gecombineerd aanbod waarbij verschillende instanties elkaar aanvullen. Dat is ook iets waarin men nog zoekende is. De thuisschool is altijd verantwoordelijk. Gelukkig is het zo dat scholen niet al te vaak geconfronteerd worden met leerlingen die chronisch ziek zijn. Op die manier zijn ze er misschien minder bekend mee. Het is wel belangrijk om transparantie naar de scholen te brengen en hen wegwijs te maken in het aanbod.

Ik ben ook blij te horen dat er middelen opgenomen zijn voor psychische ziektes, voor leerlingen die het moeilijk hebben, voor ziektes die eerder in de welzijnssfeer liggen.

Ik wil de waardering van mijn fractie uitspreken voor alle leerkrachten die zich dag in dag uit inzetten voor leerlingen die ziek zijn. Ik ken toch een paar voorbeelden van leerkrachten die zich vrijwillig na hun uren inzetten voor leerlingen die ziek zijn. De betrokkenheid is altijd heel hoog. Ik wil die mensen dan ook een hart onder de riem steken.

Vanuit vzw Bednet horen we heel vaak dat de thuisschool verantwoordelijk is, maar dat de mogelijkheden heel vaak onderbenut blijven. We zitten natuurlijk in tijden van privacy en gegevensuitwisseling – wat niet altijd evident is –, maar Bednet geeft aan dat het handig zou zijn om te weten hoeveel leerlingen er zijn die niet in de mogelijkheid zijn om school te lopen. Kan er eventueel een snellere doorstroming zijn van informatie naar de vzw's die daarmee bezig zijn? Wat zijn daar de mogelijkheden?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): In de vorige legislatuur zijn er inderdaad hoorzittingen geweest. Vanuit mijn fractie hebben we daar ook regelmatig op gewezen. Als je kind ernstig ziek wordt of chronisch ziek is, dan is het eerste waar je als ouder mee bezig bent de kwestie van het ziek zijn, de ziekenhuizen, de genezing en dergelijke meer. Meestal begint pas later te dagen dat dit een serieuze impact zal hebben op de onderwijs carrière van het kind.

We moeten eigenlijk de zorg wegnemen dat ze dan moeten uitzoeken wat het aanbod is van Bednet, TOAH, PoZiLiV en dergelijke. Ik zou het eigenlijk als ontzorging willen zien. Ik pleit voor één aanspreekpunt waarbij we eigenlijk bijna automatiseren. Als een kind langer afwezig is, weet de school dat maar wordt het ook dag om dag geregistreerd in EDISON. Ook op Vlaams niveau weten we het dus. Langs de andere kant zijn er ook de gezondheidsinstellingen, de universitaire of andere ziekenhuizen. We hebben dus de info dat iemand langer afwezig zal zijn.

De oproep vanuit onze fractie is om automatisch een zeer eenduidige brief aan de ouders te sturen, waarin alles duidelijk staat en met één contactpersoon. Nu moet de school ervoor zorgen, of het CLB volgt het op, of dan komt het bij PoZiLiV, Bednet enzovoort.

Het is ook niet allemaal voor iedereen altijd nodig. Synchron internetonderwijs is voor een aantal leerlingen heel gepast, maar het woord 'synchron' is daarin wel belangrijk. Het kind moet op dat moment voor de camera kunnen zitten. Voor een aantal leerlingen is dat niet mogelijk. We moeten zo snel mogelijk het juiste middel aan de ouders aanbieden en ervoor zorgen dat scholen of ouders dat niet zelf moeten uitzoeken.

Ik ben ook op een K-dienst op bezoek geweest, een kinderpsychiatrie dus. Het gaat niet zomaar vanzelf dat die kinderen terug naar school gaan.

Mijn oproep is, naar aanleiding van de hoorzittingen, om na te gaan hoe we dit zo goed mogelijk kunnen structureren, zoals u zelf ook aangeeft. We moeten ervoor

zorgen dat ouders met minimale zorgen eenduidig ondersteund worden zonder dat dit voor de school planlast meebrengt. Ik denk dat daar een heel goed middel voor bestaat, en dat is de telefoon. Ik denk dat we soms wat minder in vergaderingen en structuren moeten steken en gewoon zeggen dat een bepaalde persoon naar die ouders belt en afspreekt. Het kan bevrijdend werken.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik sluit me in eerste instantie natuurlijk aan bij de waardering geuit door mevrouw Vandromme ten aanzien van al die vele vrijwilligers die, misschien zelfs los van enig netwerk, zich inzetten voor zieke kinderen.

Hoe zouden we beter kunnen weten welke leerlingen we niet bereiken? Hoe sluitend is dat? Er zijn leerlingen waarvan we weten dat ze ziek zijn en waar Bednet en TOAH ingezet worden, maar er is nog wel wat werk. Meestal zijn die scholieren eerst wel verbonden aan een school en daar moet ook doorgegeven worden door die scholen waar ze terechtkunnen. Ik ga ervan uit dat die scholen ook het lot van die kinderen of scholieren toch enigszins blijven opvolgen en dat het een minderheid zal zijn waarover er geen informatie is. Ik kan mij niet inbeelden dat er veel gevallen in die zin zijn.

Tot slot sluit ik mij aan bij wat de heer Daniëls zegt, maar we moeten toch eerst zelf wat transparantie en duidelijkheid creëren. Met het plaatje dat ik nu schets, gaan communiceren naar mensen: ik denk niet dat ze zich dan onmiddellijk geholpen gaan voelen. We moeten eerst bekijken hoe we dat kunnen uitklaren.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik herhaal misschien nog even. Ik was ook aanwezig op de hoorzitting in de vorige legislatuur. Ik heb de vraag ook gehoord van de verschillende aanwezigen om de geuite bezorgdheden ook door te geven aan de mensen in de nieuwe commissie Onderwijs, en bij dezen heb ik de vraag gesteld. Ik hoop dat we de zorg ook kunnen blijven onderhouden hier.

Misschien nog even over de privacy van het doorgeven van gegevens tussen de organisatoren en de scholen zelf: het kan natuurlijk niet zijn dat die gegevens zomaar doorgegeven worden of dat er contact genomen wordt met de persoon in kwestie. Maar het is goed hier te horen dat er initiatieven genomen worden. Ik heb zelf in mijn schoolse carrière het ongeluk gehad om een aantal maanden out te zijn en ik herinner mij vooral de warme opvang van de leerkrachten. De waardering die ik daar gevoeld heb, draag ik nog altijd mee. Gelukkig is er al heel wat veranderd, zijn er al heel wat meer mogelijkheden. Mijn waardering gaat dan ook uit naar iedereen die ook onderwijs voorziet voor kinderen die het moeilijk hebben, die ziek zijn. Het recht op onderwijs is immers voor elk kind belangrijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het bevorderen van de leercultuur bij leraren
– 1116 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Annabel Tavernier aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over levenslang leren en de deelname aan bijscholingen
– 1188 (2019-2020)**

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Recent werd het Pact 2020 tegen het licht gehouden. Dit actieplan ging in 2009 van start en bevatte een twintigtal doelstellingen op gebied van werk, economie, levenskwaliteit en efficiënt bestuur die Vlaanderen tegen 2020 wilde halen. Een belangrijke doelstelling was om levenslang leren beter te faciliteren. Trouwens, ook in het kader van de langetermijnstrategie 'Visie 2050' die de vorige Vlaamse Regering ontwikkelde, was levenslang leren en de dynamische levensloopbaan een topprioriteit.

Nu blijkt deze doelstelling van het Pact 2020 niet gehaald te zijn. Slechts 8,7 procent van de Vlamingen volgt regelmatig een bijscholing of opleiding. Dat is een pak minder dan de 15 procent die in 2009 vooropgesteld werd. We halen hiermee trouwens ook niet het Europees gemiddelde van 11,1 procent. De cijfers zijn gebaseerd op de jaarlijkse enquête naar de arbeidskrachten.

De term 'opleiding' wordt bovendien nog vrij ruim geïnterpreteerd. Het gaat daarbij over bijscholingen door de werkgever georganiseerd, opleidingen aan hogescholen of universiteiten en het volwassenenonderwijs.

Experts wijten dit slechte resultaat aan het gebrek aan een leercultuur in Vlaanderen. In andere landen bestaat veel meer de cultuur om leren of bijleren en werken te combineren. Hier geven acht op de tien Vlamingen aan geen nood te hebben aan bijscholing.

Ook de commissie Onderwijs had het al verscheidene keren over dit thema. In februari vorig jaar, bijvoorbeeld, werd de heer Dirk Van Damme uitgenodigd om er het OESO-rapport 'Skills Strategy Flanders' voor te stellen. Tijdens deze gedachtewisseling wees de heer Van Damme op de urgentie om te werken aan een leercultuur. Er zijn opleidingen en vormingen allerhande, en die zijn doorgaans ook betaalbaar, maar naar zijn mening mist het beleid met betrekking tot levenslang leren focus en ambitie. Een leercultuur voor de hele levensloop is volgens de heer Van Damme een thema dat absoluut beleidsmatig moet worden aangepakt.

Minister, een andere indicatie voor die uitdaging die voorligt, vinden we in uw beleidsnota Onderwijs en Vorming. Daarin staat: "Uit het recente Teaching and Learning International Survey (TALIS) onderzoek blijkt dat Vlaamse leraren internationaal vergeleken weinig participeren aan professionaliseringsactiviteiten. De deelname aan cursussen of studiedagen is de meest populaire vorm van professionele ontwikkeling onder leraren, 88% van de Vlaamse leraren gaf aan hieraan te hebben deelgenomen. Leraren geven wel aan dat ze bepaalde vaardigheden nog onvoldoende onder de knie hebben. Ze vragen meer mogelijkheden om geavanceerde ICT- vaardigheden te ontwikkelen, om beter les te kunnen geven in een multiculturele context en aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften."

Ook de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) gaf in een recente parlementaire gedachtewisseling aan dat op dit vlak de ambitie groot moet blijven, en stelde voor te investeren in pilootprojecten.

Minister, over dit thema heb ik de volgende vragen voor u. In uw beleidsnota kondigt u aan dat u samen met uw collega bevoegd voor het werk, minister Crevits, een platform levenslang leren zult oprichten. Hoever staat het met de oprichting van dat platform? Zijn er al aanzetten om tot een gezamenlijke visie voor de noodzakelijke ambities en doelstellingen te komen? Welke initiatieven overweegt u om de leercultuur bij leraren te bevorderen? Wat denkt u, ten slotte, over het voorstel dat onder meer werd geformuleerd door de VLIR om te investeren in pilootprojecten?

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Met betrekking tot levenslang leren blijkt de participatiegraad in Vlaanderen dus relatief laag te liggen in vergelijking met andere landen, en werd er in de loop der jaren ook weinig vooruitgang geboekt. In 2009 legde de toenmalige Vlaamse Regering in het Vlaamse Pact 2020 de ambitie vast dat in 2020 minstens 15 procent van de Vlamingen regelmatig zou deelnemen aan bijscholingen. Vandaag blijkt die doelstelling met 8,7 procent verre van gehaald te zijn. Bovendien zitten we met dit resultaat onder het Europese gemiddelde van 11,1 procent en ver onder de 25 procent die de werkgeversorganisatie Voka wenselijk acht.

Het lage cijfer zou hoofdzakelijk te wijten zijn aan het ontbreken van een leercultuur in Vlaanderen. Het zit bij de Vlamingen niet ingebakken om werken en studeren te combineren. Minister, in uw beleidsnota kondigde u reeds aan dat u, samen met uw collega bevoegd voor het werk, minister Crevits, een platform levenslang leren zult oprichten. Daarnaast willen jullie samenwerken om een zogenaamde leerrekening in het leven te roepen, zo lazen we in de pers. Op zo'n leerrekening zouden de opleidings- en loopbaanrechten van werknemers worden verzameld. Tijdens de plenaire vergadering van 15 januari 2020 ging minister Crevits reeds in op het ontbreken van een leercultuur in Vlaanderen vanuit een werkperspectief. Daarbij lichtte zij kort de doelstellingen van de leerrekening toe. Tot slot selecteerde de Vlaamse Regering recent een lijst van tien beroepen waarvoor je competenties kunt laten erkennen met een beroepskwalificatie, en dus geen opleiding of diploma meer nodig hebt.

In een opiniestuk van Voka-adviseur Jonas De Raeve kwam naar voren dat het onderwijs op de rem staat voor zulke beroepskwalificaties, uit vrees voor de effecten op het verstrekken van diploma's en het bepalen van de inhoud van de onderwijscurricula. Tijdens de plenaire vergadering van 29 januari 2020 behandelde minister Crevits die erkenning van competenties reeds vanuit het standpunt van het werkveld.

Minister, graag stel ik u de volgende vragen, en dat vanuit het perspectief van het onderwijs.

Welke structurele maatregelen zult u nemen om levenslang leren te faciliteren, en dan vooral bij laag- en middengespoolden? Welke taken zal het platform levenslang leren op zich nemen? Op welke wijze zal dat platform aangestuurd en gecoördineerd worden? Welke timing voorziet u voor de opstart van het platform? Plant u daarover op korte termijn een overleg met minister Crevits? Kunt u de concrete voordelen van de leerrekening toelichten? Hebt u reeds zicht op enige timing om werk te maken van dat voorstel? Kunt u verduidelijken hoe de betrokken partners in het onderwijsveld tegenover de beroepskwalificaties staan? Op welke manier kunt u een antwoord bieden op de bezorgdheden vanuit het onderwijsveld?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat het platform levenslang leren betreft: dat doe ik samen met collega Crevits, vanuit de bevoegdheid Werk. We zijn dat nu aan het voorbereiden. Ik denk dat we elkaar deze maand nog zien daaromtrent, inclusief besprekingen omtrent de leerrekening. Dat staat in de kinderschoenen. Verder kan ik daar nog niet op vooruitlopen.

Specifiek voor de onderwijswereld heb je het TALIS-rapport (Teaching and Learning International Survey). Dat is van 2018. We zien daar dat Vlaamse leerkrachten inderdaad gemiddeld minder uren per week besteden aan professionele ontwikkeling dan de leerkrachten in de EU5-landen. Je ziet ook een zeer sterke stijging van het aandeel Vlaamse leraren dat deelgenomen heeft aan professionaliseringsactiviteiten in de twaalf maanden voorafgaand aan de bevraging, als je vergelijkt met de eerste studie in 2013. In 2018 zie je dus een positieve evolutie. Je ziet dat bij leraren in het basisonderwijs dat aandeel stijgt van 89 procent in 2013 naar 97,8 procent in 2018. Voor leraren in de eerste graad secundair onderwijs stijgt dat van 88 procent in 2013 naar 97,1 procent in 2018. Gemiddeld namen Vlaamse leraren uit die twee onderwijsniveaus in 2018 aan drie tot vier verschillende professionele ontwikkelingsactiviteiten deel. Dat is positief, maar dat neemt niet weg dat we willen blijven inzetten op alle vormen van leren voor, door en met leerkrachten.

Zoals u weet, is elke onderwijsinstelling natuurlijk zelf ook verantwoordelijk voor die nascholing en voor dat professionaliseringsbeleid. Een permanente leercultuur is op dat vlak wel belangrijk, om zo kwaliteitsvol mogelijk onderwijs aan leerlingen te kunnen blijven geven, maar natuurlijk ook om het voor de leerkrachten zelf wat te kunnen doorbreken, om te zorgen voor wat variëteit, om nieuwe perspectieven te kunnen bieden en nieuwe goede praktijken te kunnen bijbrengen. Dat is voor henzelf ook heel belangrijk op het vlak van voldoening in de job.

Er is natuurlijk vaak heel wat expertise aanwezig in de schoolteams. Die proberen we gewoon zoveel mogelijk te ontsluiten. We hebben daarvoor wel wat instrumenten. De schoolleider of directeur heeft op dat vlak een belangrijke functie, als het gaat over het installeren van een leercultuur en de randvoorwaarden. Met de professionaliseringsmiddelen die zij ontvangen – alles kan beter, maar het is ongeveer 11 miljoen euro die via die weg naar het onderwijsveld gaat – kunnen ze op basis van hun eigen noden een beroep doen op een organisatie naar keuze, zowel voor individuele als collectieve vorming.

Het nascholingsrepertorium van KlasCement is op dat vlak ook een geschikt instrument. Daarnaast heb je de schoolleider, die toch ook zorgt voor de functioneringsgesprekken, waarbij hij of zij ook aandacht moet hebben voor de professionalisering van zijn of haar personeelsleden. Een en ander wordt trouwens ook meegenomen in het referentiekader van de onderwijskwaliteit en wordt dus ook door de onderwijsinspectie getoetst.

Ik had het daarnet al over KlasCement. Er is ook Klasse, dat eveneens continu aan die professionalisering werkt, met zijn communicatie leraren wil doen nadenken over hun eigen lespraktijken en goede ervaringen, goede praktijken wil uitwisselen. Dat gebeurt bijvoorbeeld in Klasse Magazine. Het decembernummer van Klasse Magazine was ten dele gewijd aan kennisdelen, aan de waarde van collegiale visitaties: letterlijk over het muurtje kijken of kruipen bij andere scholen, om op die manier ervaring op te doen en uitwisseling te doen, in functie van een verhoging van de onderwijskwaliteit.

Het Departement Onderwijs en Vorming blijft inzetten op studiedagen die op regelmatige basis worden georganiseerd. En via Europese Programma's voor Onderwijs, Opleiding en Samenwerking (EPOS) gebeuren de internationale uitwisselingsprojecten en nascholingsmogelijkheden.

Van de hervormingen van het volwassenenonderwijs verwacht ik dat zij verder zullen groeien en die maatschappelijke rol zullen kunnen versterken. We gaan na

hoe we die centra nog meer kunnen stimuleren om de organisatie van de opleidingen nog flexibeler en innovatiever – en dus aantrekkelijker – te maken, in functie van het nascholingsprofessionaliseringsaanbod.

We bekijken ook de mogelijkheden van duaal leren op het niveau van volwassenenonderwijs. We gaan de impact van het nieuwe financieringssysteem na om tegen het schooljaar 2023-2024 te kunnen evalueren en te bekijken welke effecten een en ander heeft gehad, met een bijzondere aandacht voor het effect op de slaagkansen en de deelname van kwetsbare doelgroepen, zoals mensen zonder diploma van het secundair onderwijs en anderstalige werklozen.

De universiteiten willen actief meewerken aan de uitbouw van levenslang leren. Ik sta positief ten opzichte van het initiatief rond die pilootprojecten die we uitbouwen in het kader van levenslang leren. Maar dat moet ik eerst aftoetsen met de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR).

We hadden het daarnet over Limburg. Maar de provincie West-Vlaanderen heeft ook 5 miljoen euro gekregen voor de organisatie van master-na-masteropleidingen (manama's) en postgraduatoren. Dat is belangrijk.

Wat levenslang leren betreft, wijs ik graag op de verantwoordelijkheid van de werkgevers in dezen. Want aan jezelf ken je de halve wereld. En net in een periode dat je heel sterk gefocust bent op je beroepsactief leven, op je carrière, zit je in de ratrace en vergeet je de mogelijkheden of de nood aan wat bijscholing. Anderzijds moeten werkgevers hun werknemers soms vrijstellen zodat ze daarvoor tijd kunnen vrijmaken. Want dat maakt hen tot betere werknemers en zo krijg je als werkgever een beter bedrijf.

Tot slot, in het secundair volwassenenonderwijs voeren we twee keer per jaar nieuwe opleidingsprofielen in. Voor de beroepsopleidingen zijn dat altijd opleidingsprofielen gebaseerd op erkende beroepskwalificaties. De omvorming is nog volop bezig. Maar intussen zijn er toch al 61 opleidingen naar beroepskwalificaties in verschillende studiegebieden van kracht: bakkerij, meubelmakerij, schrijnwerkerij enzovoort. En er zijn er nog een 25-tal op komst tegen 1 september van dit jaar.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt gelijk wanneer u aangeeft dat werkgevers hun werknemers, in dezen leerkrachten, moeten stimuleren om zich constant bij te scholen. Maar in het onderwijs is dat natuurlijk een heel specifieke situatie. Ik ben niet alleen zelf een ambassadeur van het onderwijs, ik heb ook een broer die directeur is. Hij spreekt er mij bij elke gelegenheid over aan dat het niet evident is om je personeel vrij te maken, ook al vragen ze zelf om een bijscholing te kunnen volgen. Als een leerkracht weg is uit een klas, zadel je de andere leerkrachten eigenlijk op met extra leerlingen, want die worden dan verdeeld over andere klassen.

Dus mochten er ooit nog ergens middelen te vinden zijn, dan pleit CD&V er in elk geval voor om die ook voor een stuk in te zetten voor professionalisering. Zo geven we directeurs de mogelijkheid om hun leerkrachten vrij te stellen en te laten bijscholen.

Als het over levenslang leren gaat, denk ik dat er een aantal opportuniteiten zijn richting de leerkrachten. U hebt het ook gehad over expertiseopbouw; er is al heel wat expertise aanwezig bij de leerkrachten. Die vlakke loopbaan kan ook wel eens een reden zijn voor iemand die het niet meer ziet zitten in het onderwijs, om een andere uitdaging te zoeken. En die expertiseopbouw kan er dan net voor zorgen dat iemand zich bijvoorbeeld in taal of in schoolontwikkeling gaat specialiseren of zich toespitst op media.

Ik herinner mij ook een hoorzitting uit de vorige commissie van Onderwijs, toen MICTIVO is langsgekomen. Daar werden ook gegevens bekendgemaakt, en ik herinner mij nog de verontwaardiging bij de aanwezigen over het lage aantal leerkrachten dat bijscholing volgde rond ICT. Maar dat is misschien voor een volgende vraag of een volgend punt.

Er zijn heel wat uitdagingen, maar ook heel wat opportuniteiten, bijvoorbeeld als het gaat over team-teaching en co-teaching. U sprak van over het muurtje kijken. Ik ben nogal voorstander van Erasmusprojecten, en dat hoeft ook niet altijd naar het buitenland te zijn. Je kunt soms ook gewoon bij je buur, bij de leerkracht naast jou kijken hoe hij of zij het doet. Dat kan al zeer verrijkend zijn. En in die zin zullen leerkrachten misschien zeggen dat ze weinig bijscholing volgen. Maar misschien denken ze dan alleen aan externe bijscholing. Als we de cijfers van de pedagogische begeleidingsdiensten en van het GO! zien, en we zien hoeveel leerkrachten ze bereiken met hun sessies en begeleidingen, dan lijken mij dat ook vormen van professionalisering te zijn.

U had het over het volwassenonderwijs. Dan pleiten wij er met CD&V zeker voor om dat ook Vlaanderenbreed te organiseren, en ervoor te zorgen dat er een aanbod is dat regionaal gespreid en dichtbij is. Want het is nu eenmaal bewezen dat de participatiegraad stijgt naargelang de nabijheid van opleidingen. Dat is ook een punt dat we zeker willen maken.

Wat de pilootprojecten betreft, denk ik dat we moeten kijken naar de link tussen het wetenschappelijk onderzoek en het praktijkonderzoek dat gebeurt, en hoe dat beter kan doorstromen naar het werkveld zelf. Daarin zie ik zeker een opdracht weggelegd voor de lerarenopleidingen. Die zijn zeer sterk zijn in het opleiden van leraren; zij hebben heel veel knowhow. Maar eenmaal je de lerarenopleiding hebt afgerond, keer je eigenlijk niet meer zo vaak terug naar die instelling. Misschien is het wel een mogelijkheid om de banden daar nauwer aan te halen.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Het is duidelijk dat Vlaanderen wat participatie en levenslang leren betreft, niet bij de beste van Europa hoort. Er is nog werk aan de winkel om die 15 procent uit het Pact 2020 te halen. De N-VA-fractie kijkt dan ook uit naar de opstart van het platform Levenslang Leren. We hopen intussen dat het een evidentie is geworden dat de vaardigheid van levenslang leren in de bachelor- en masteropleidingen wordt aangeleerd, zodat die leercultuur stelselmatig meer ingebakken raakt.

Daarnaast wil mijn fractie heel graag nadenken over acties om laag- en midden-geschoolden beter te kunnen bereiken. Deze groep is immers erg kwetsbaar en vindt moeilijk toegang tot bijscholing en opleidingen, terwijl ze daar net meer baat bij heeft. Daarom moet het levenslang leren bij laag- en middengeschoolden meer worden gefaciliteerd. Ik denk dat het platform Levenslang Leren daartoe een oplossing kan bieden.

Wat de erkenning van de beroepscompetenties betreft: de N-VA-fractie is zeker en vast voorstander van het valoriseren van elders verworven competenties. We juichen dit toe, want zo raken knelpuntvacatures sneller ingevuld, en worden werkzoekenden gemakkelijker naar een job geleid. Bovendien is het een extra stimulus om aan levenslang leren te doen, en dat kunnen we in Vlaanderen goed gebruiken, zo blijkt.

Maar tegelijk moeten we natuurlijk bedachtzaam te werk gaan. We mogen niet evolueren naar een devaluatie van de onderwijsdiploma's en we moeten ervoor zorgen dat de kwaliteit van de beroepsuitoefening gewaarborgd blijft. Dat wilde ik nog even in de verf zetten.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Ik ben misschien altijd slecht geweest in bijscholingen, want ik heb er niet te veel gedaan in mijn carrière, toch niet het totale aantal dat ik had moeten doen. Ik heb vooral praktische bijscholingen willen volgen. Toen de computer opkwam, heb ik computerlessen gevolgd. Ik had een hekel aan die bijscholingen die opgelegd werden of op een pedagogische studiedag in mijn maag werden gesplitst zodat ik me op het einde van de sessie afvroeg wat ik daar nu in godsnaam aan had gehad. Dat was veel theoretische pedagogiek. Leerkrachten moeten daar toch ook iets aan hebben. Het mag niet te veel van bovenuit opgelegd worden. 'Jij moet dit jaar drie bijscholingen doen en hier is het lijstje.' De kwantiteit is niet zo belangrijk, ik vind het belangrijker dat men peilt naar waar de leerkrachten zelf behoefte aan hebben. Die top-down vind ik daar niet zo goed in. Ik vind dat er voor de leerkrachten meer vraaggestuurde bijscholing mag worden gegeven.

Er is ook wat mevrouw Vandromme juist zei. De praktisch gevolgen van bijscholingen voor een school zijn niet min. Als bij mij op school de leerkrachten van het beroepsonderwijs op bijscholing gingen, dan zat de hele studiezaal vol. Dat was vaak een verloren lesuur voor leerkrachten en leerlingen. Als je zelf zegt dat je overdag wel een goede bijscholing wilt volgen, maar als er al een aantal lessen zijn weggevallen, dan wil je je resterende lessen niet ook nog verspelen. Want als je weg bent en je geeft een opdracht, maar die wordt in de studie maar half opgevolgd door de leerlingen, verlies je opnieuw een les. Dat zijn de nadelen die daaraan verbonden zijn. Ik ben absoluut voor goede bijscholing, maar dat moet praktisch haalbaar zijn en mag niet te veel van bovenaf zijn opgelegd tegen de zin van de leerkrachten, want dan bereik je een averechts effect.

Karolien Grosemans (N-VA): Mijnheer Laeremans, dan ben ik er zeker van dat u de beleidsnota steunt, want uw opmerking staat daar ook in. We moeten bottom-up werken, en scholen en leerkrachten beslissen zelf waar ze nood aan hebben.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik sluit me aan bij dat laatste. We hebben dat letterlijk ook zo geformuleerd. De vraagsturing staat letterlijk in het regeerakkoord en ook in onze beleidsnota. Men kan vanuit de scholen ook een beroep doen op het aanbod dat binnen en buiten de koepels bestaat om tegemoet te komen aan de specifieke wensen van de leerkrachten.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Bedankt voor de aanvullende antwoorden. Ik wil nog iets aanvullen bij de onderwijskwalificaties en beroepskwalificaties. Niemand zal het de onderwijsaanbieder of de mensen die in het onderwijs staan kwalijk nemen dat de ambitie zo hoog mogelijk ligt door het nastreven van onderwijskwalificaties, maar dat betekent natuurlijk niet dat beroepskwalificaties of deelkwalificaties ook geen belangrijke opstap kunnen zijn naar de verdere ontwikkeling van leerlingen of burgers tout court. We mogen in dezen de persoonlijke ontwikkeling en vorming die daaraan wordt gekoppeld, niet vergeten.

De voorzitter: Mevrouw Tavernier heeft het woord.

Annabel Tavernier (N-VA): Het is heel positief dat u de noodzaak erkent van een verhoogde participatie aan levenslang leren en dat u zich samen met uw collega, minister Crevits, achter een geïntegreerd en ambitieus beleid inzake levenslang leren schaaft.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het onderzoek over de verschillen tussen jongeren met en zonder een migratieachtergrond bij pesten

– 1191 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Karolien Grosemans

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Op maandag 27 januari verscheen in een persbericht van Belga een samenvatting van het onderzoek van een doctorandus over pesten en leerlingen met en zonder een migratieachtergrond. Dit onderzoek verscheen eerder al uitgebreider in een vakblad. Een snelle conclusie stelt dat jongeren met een migratieachtergrond vaker slachtoffer én dader zijn van pestgedrag op school.

Ik ga nu niet al die cijfers herhalen. Die hebt u kunnen lezen. In het onderzoek werd ook een onderscheid gemaakt naargelang de etnische samenstelling van de school. In witte concentratiescholen rapporteren meer jongeren met een migratieachtergrond slachtoffer te zijn van pesten, terwijl in zwarte concentratiescholen meer jongeren zonder een migratieachtergrond vaker slachtoffer zijn. Jongeren met een migratieachtergrond zijn zowel in witte als in zwarte concentratiescholen vaker dader. In de media werd bij dit persbericht ook al meteen gewag gemaakt van racisme, en werd er aangedrongen op een betere verwerking van die 'multiculturele thema's' in de lessen.

Minister, graag had ik van u geweten hoe u deze cijfers evalueert. Acht u dan de voorgestelde verwerking van meer multiculturele thema's in de lessen noodzakelijk? Welke initiatieven zult u nemen om pesten in het algemeen terug te dringen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u wel. Elke leerling die wordt gepest, is er een te veel. Als we kijken naar recente Vlaamse cijfers inzake pesten, dan zien we wel een positieve evolutie. De Wereldgezondheidsorganisatie brengt elke vier jaar het gezondheidsgedrag van studenten, van schoolgaande jongeren in kaart, en daar zitten ook cijfers in over pesten. De laatste cijfers dateren van 2017-2018. Die zijn wel positief. Er blijkt dat ongeveer 16,5 procent van de bevraagde Vlaamse jongeren zegt de afgelopen twee maanden met pesterijen te maken te hebben gekregen. Op zich is dat nog altijd veel te veel, maar het is wel een significante daling ten opzichte van de vorige bevraging van 2014, toen dat nog 19,3 procent was. In 2010 was dat trouwens nog 24,5 procent.

Ook het aandeel leerlingen die meer systematisch worden gepest, dus die zeggen enkele keren per maand het slachtoffer te zijn van pesten, daalt, van 8,5 procent in 2014 tot 6,6 procent in 2018. Ook de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), trouwens, registreren eigenlijk dezelfde evolutie. Jaar na jaar registreren ze minder gevallen.

Dat is dus een positieve tendens, maar natuurlijk zijn die cijfers nog altijd te hoog. Ik denk toch ook dat we de afgelopen jaren echt goede aandacht hebben besteed daaraan, met campagnes allerhande voor het bespreekbaar maken van dat pesten, dus dat zit wel goed. We moeten natuurlijk blijvend inzetten op sensibilisering, op het ondersteunen van scholen in de preventie en de aanpak van pesten, maar ook van andere vormen van grensoverschrijdend gedrag.

Als het dan gaat over de specifieke vragen, kan ik verwijzen naar het onderzoek van doctorandus Jop Van der Auwera. Dat kan natuurlijk waardevol zijn. Het is ook

interessant om te zien dat het niet enkel gaat over dader- of plegerkenmerken, maar ook over omgevingskenmerken. Hij zegt bijvoorbeeld dat in witte concentratiescholen significant meer jongeren met een migratieachtergrond worden gerapporteerd als slachtoffer van pesten. In zwarte concentratiescholen hebt je het tegenovergestelde effect. Daar wordt gemeld dat significant meer jongeren zonder een migratieachtergrond rapporteren slachtoffer te zijn. De onderzoeker geeft daarbij zelf als mogelijke verklaring mee dat het gaat om het anders-zijn, de machtsongelijkheid, omgaan met diversiteit, met respect voor elkaar.

Ik denk dat we in elke school breed en integraal moeten inzetten op een preventie- en reactiebeleid. Trouwens, ook in de nieuwe eindtermen worden gezondheid en sociale en relationele competenties expliciet naar voren geschoven, via de sleutelcompetenties waarrond die eindtermen zijn opgebouwd. In het kader van pesten zijn ook de sleutelcompetenties inzake burgerschap, mediawijsheid, digitale competenties zeker van belang.

We promoten ook een totaalschoolaanpak, waarbij iedereen wordt betrokken, ook de leerlingen zelf. We zien dat ook in de suggesties van de Vlaamse Scholierenkoepel. Daar kom ik zo dadelijk op terug. Dat is best belangrijk. Er wordt ook gewerkt aan oplossingen inzake herstelgerichte maatregelen. Er is ook de promotie van wat men 'peer support' noemt, met de vaststelling dat jongeren vaak bij leeftijdsgenoten te rade gaan voor specifieke vragen of problemen waarmee ze worstelen.

Welke concrete maatregelen namen we al? Er zijn allerhande brochures, rond het beleidsplan ter bevordering van het welzijn en welbevinden in onderwijsinstellingen, en ook 'Werken aan een verbindend schoolklimaat. Hoe reageert jouw schoolteam doeltreffend op pesten?'. Misschien belangrijker nog is dat project rond de Confluxers van de Vlaamse Scholierenkoepel, waarbij ze net vanuit die logica van de 'peer support' proberen om een positief schoolklimaat te bevorderen. Leerlingen worden daarin ook opgeleid om medeleerlingen wat te begeleiden en te kunnen opvangen en ondersteunen.

We ondersteunen ook verschillende initiatieven in het kader van cyberpesten. In samenwerking met Child Focus, de Gezinsbond en de ouderverenigingen subsidieer ik als minister van Onderwijs vormingsavonden voor ouders over veilig ICT-gebruik, 'Veilig Online'. Er is ook het eSafety-label dat scholen helpt bij het uitwerken van een ICT-veiligheidsbeleid. Ook de preventie en aanpak van cyberpesten komt aan bod.

Er is het Kenniscentrum Mediawijsheid, waar alle aspecten van mediageletterdheid, waaronder ook cyberpesten, aan bod komen. We zetten in op sensibiliseren en informeren. We hebben de Week Tegen Pesten. Via het tijdschrift Klasse hebben we een reeks gelanceerd rond pesten, met filmpjes en concrete tips voor scholen. De ouderkoepelverenigingen hebben een brochure ontwikkeld voor ouders, die ingaat op de do's en don'ts: wat moet je doen als ouder? Je staat soms machteloos als je vaststelt dat je kind gepest wordt.

Er zijn ook tal van organisaties die lesmateriaal, tools en vorming aanbieden. Scholen zijn natuurlijk vrij om daarin te kiezen. Scholen kunnen ook een beroep doen op de pedagogische begeleidingsdiensten voor beleidsondersteuning. We hebben ook contactpersonen integriteit bij het gemeenschapsonderwijs, de onderwijskoepels en de CLB-centrumnetten. Die zijn specifiek aangeduid rond pesten en andere vormen van grensoverschrijdend gedrag. Je kunt bij hen ook terecht met ondersteuningsvragen. Recent heeft trouwens ook het overlegplatform 'Welbevinden en de preventie van pesten op school' binnen de Vlor een aantal handvatten ontwikkeld rond de preventie van pesten, ter inspiratie van scholen.

Tot slot heb ik net nog een advies binnengekregen van de Vlaamse Scholierenkoepel, waarbij ze zeggen wat ze verwachten dat de minister doet tegen pesten.

Ze schuiven ook nog enkele suggesties naar voren. Die moet ik nog bekijken, want dat is pas vrij recent tot bij mij gekomen.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Dank u wel, minister. Gepest worden omdat je er anders uitziet, of het nu je huidskleur is of je oren of je haarkleur, dat is natuurlijk vreselijk. Ik ben blij dat er heel veel maatregelen genomen worden.

U spreekt over good practices. Bij mijn kinderen op school is dat ook zo, die 'peer support'. Die kinderen worden opgeleid. Mijn dochter wordt volgend jaar 'pest-leider', met korte ei dus. Ik vond dat een heel vreemde term, maar dat is dus een leider van een groep.

Er zijn inderdaad zeer goede zaken. Ook dat herstelgericht werken waarover u spreekt, kan ik alleen maar toejuichen. Cyberpesten moet worden tegengegaan, zeker weten. Dat is een vorm van pesten die niet bestond toen wij jong waren, maar waar wij als ouders vaak machteloos tegenover staan, omdat wij soms zelfs gewoon de kennis niet meer hebben of niet meer goed weten hoe dat allemaal gebeurt.

Ik hoor hier heel veel positieve zaken, en daarom wil ik vragen of u misschien toch de aanbevelingen van de kinderrechtencommissaris zou willen volgen om een soort van multidisciplinair kenniscentrum op te richten, zodat al die zaken gecoördineerd kunnen worden.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, het staat boven elke verdenking dat wij het vanuit de N-VA belangrijk vinden dat er een uitgebouwd, maar ook eenduidig pest-beleid is. Dat is toch niet onbelangrijk. Volgende week is er weer de Week Tegen Pesten. Ik merk dat onder andere bij mij thuis. Blijkbaar is de opdracht gegeven om post-its met de vier stippen op te hangen. En dus hangen overal bij ons in huis de vier stippen op. Ik heb ook al geleerd om de move te doen. Dat iedereen er gevoelig voor wordt gemaakt, is al een eerste punt. Want pesten wordt vooral gefaciliteerd en in stand gehouden door de omstaanders die niet ingrijpen.

Maar een tweede punt vind ik minstens even belangrijk om aan te halen. Leerkrachten moeten durven ingrijpen. Dat we 'Conflixers', pestleiders – met 'ei', niet met 'ij' – aanstellen in scholen, dat is allemaal goed. Maar het is voor de leerling ook belangrijk om te weten dat de leerkracht zegt: 'Dit kan niet. Punt.' Het is belangrijk voor de slachtoffers dat de volwassenen niet zeggen 'spreek het onderling uit', maar dat ze het heel duidelijke signaal geven: dit kan niet.

Ik roep iedereen in het onderwijs ertoe op om daar heel duidelijk in te zijn. Want dan geef je een signaal aan diegene die gepest wordt, maar geef je ook een onge-looflijk signaal aan de medeleerlingen die horen 'dit kan niet' en ook aan de pesters, ongeacht de reden waarom iemand wordt gepest of waarom iemand pest. Want er wordt vaak gezegd dat dat een uiting is van iets anders. Dat is mogelijk, en dan moeten we daarmee aan de slag. Maar we moeten dat absoluut duidelijk zeggen.

Ik wil nog twee elementen aanhalen. Minister, vorig jaar werd de antipestslang gelanceerd. Ik heb dat ook even aangebracht in een van de plenaire vergaderingen. Hebt u hierover al feedback ontvangen? Wordt dat als nuttig ervaren? Hoe wordt dat geïmplementeerd? Kunt u daar nu informatie over geven?

In verband met cyberpesten heeft de N-VA er al vaker voor gepleit om sneller te kunnen ingrijpen op sociale media. Ik hoor dat op verschillende plaatsen terugkomen. Minister, hebt u daarover al verder overleg kunnen plegen? Want je kunt

wel ingrijpen op school, maar als het 's nachts doorgaat – en dat ligt niet aan de minister en ook niet aan de leerkrachten –, als sommige zaken niet van de sociale media geraken, dan blijft dat voor de gepeste eeuwig duren. Andere overheden zijn daar ook mee bezig. Minister, in welke mate hebt u daarin al stappen ondernomen of zult u die ondernemen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijn excuses, het antwoord op uw detailvragen rond het initiatief en de evaluatie van de antipestlang en de sociale media moet ik even schuldig blijven. Maar ik wil wel een algemene bemerking maken, namelijk dat die initiatieven – en zo oud zijn die niet –, het heel intensief voeren van die campagnes, deugddoend is. We stellen vast dat dat wel werkt. En u merkt het aan uw eigen frigo. Maar in het algemeen wordt het thema bespreekbaar. En de gesprekken daarover verlopen vrij ongedwongen en minder in termen van dader en slachtoffer, want dat varieert nogal eens.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ik dank u. Ik heb daar niets aan toe te voegen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.